

Evaluatie instrumenten strategische transformatiesteun, kmo- groeisubsidie en ecologiesteun

Rapport STS | 27 december 2019

In opdracht van

Vlaamse Overheid
Beleidsdomein Economie, Wetenschap en
Innovatie
Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO)
Koning Albert II-laan 35, bus 12
1030 Brussel

Contactpersoon voor deze offerte:

Wim Van der Beken
Ties Vanthillo
Willem Devriendt

Jozef II-straat 40 B1
1000 Brussel

T: +32 2 282 17 10
info@ideaconsult.be

www.ideaconsult.be

IDEA
CONSULT *thinking ahead*

member of

IDEA GROUP

Inhoudsopgave

1 /	Interventiologica Strategische Transformatiesteun	4
2 /	Resultaten van de portfolio-analyse	6
2.1.	Aantal dossiers	7
2.2.	Type van toegekende steun (in euro & aantal)	8
2.3.	Profiel van gesteunde ondernemingen naar grootte	11
2.4.	Profiel van gesteunde ondernemingen naar sector	12
2.5.	Profiel van gesteunde ondernemingen naar regio	13
2.6.	Profiel van gesteunde ondernemingen naar leeftijd	13
2.7.	Profiel van gesteunde ondernemingen naar doorlooptijd	14
3 /	Resultaten van de procesanalyse	15
3.1.	Voor de indiening	15
3.2.	Subsidieverlening	18
3.3.	Na de subsidieverlening	23
4 /	Resultaten van de econometrische analyse	25
4.1.	Doelstelling en algemene aanpak	25
4.2.	Data-analyse steunaanvragers	25
4.3.	Effect van Strategische Transformatiesteun	26
5 /	Evaluatie van de impact en de additionaliteit	30
5.1.	Gebruik van VLAIO-instrumenten	30
5.2.	Aanleiding en opstart van het project	31
5.3.	Reden steunaanvraag	32
5.4.	Resultaten en impact	33
5.5.	Belang van de steun (additionaliteit)	37
5.6.	Suggesties voor bijsturing van de maatregel	39
6 /	Conclusies	40
6.1.	Kenmerken	40
6.2.	Kerncijfers	41
6.3.	Proces en proceskwaliteit	42
6.4.	Effectiviteit, impact en additionaliteit van de steun	43

6.5.	Advies	44
7 /	Overzicht extra tabellen en lijst van interviews	45
7.1.	Interviews	45
7.2.	Extra tabellen	45

1 / Interventiologica Strategische Transformatiesteun

In dit hoofdstuk geven we de interventiologica weer voor de Strategische Transformatiesteun die het onderwerp is van deze evaluatie. De interventiologica wordt voor dit instrument verder geëxpliciteerd en uitgewerkt.

Ratio voor de steun

Het vernieuwen van het economisch en industrieel weefsel is een belangrijke doelstelling van het economisch ondersteuningsinstrumentarium. Het initiëren van transformatie en vernieuwing, ondanks dat ze noodzakelijk zijn, is ook risicovol voor ondernemingen. Het instrument Strategische Transformatiesteun beoogt daarom een antwoord te bieden op een aantal problemen en uitdagingen van Vlaamse ondernemingen i.v.m. transformatie. Het instrument streeft daarnaast ook een additionaliteits-doelstelling na door de toename te stimuleren van investeringen en opleidingsactiviteiten. De interventie mag niet leiden tot het verminderen van de eigen investeringen, maar dient een aanvulling erop te zijn.

Interventie

Het instrument Strategische Transformatiesteun is een interventie in de vorm van een basissteun voor investeringen (8%) en/of opleidingen (20%) en eventueel een bonussteun (max. 25% van de basissteun) afhankelijk van de bijkomende tewerkstelling. De maximale steun bedraagt € 1 000 000 (basis) aangevuld met maximaal € 250 000 bonus voor tewerkstelling.

Output

De directe realisatie van de interventie richt zich hierbij specifiek op transformatieprojecten, geplande veranderingsprocessen wat betreft innovatie, internationalisering en verduurzaming. Dit doen de ondernemingen door de implementatie van een transformatieplan in de processen en organisatie van de onderneming. Operationeel vertaald als **investeringen** en **opleidingen** die bijdragen aan een nieuw product, dienst of proces.

Resultaat

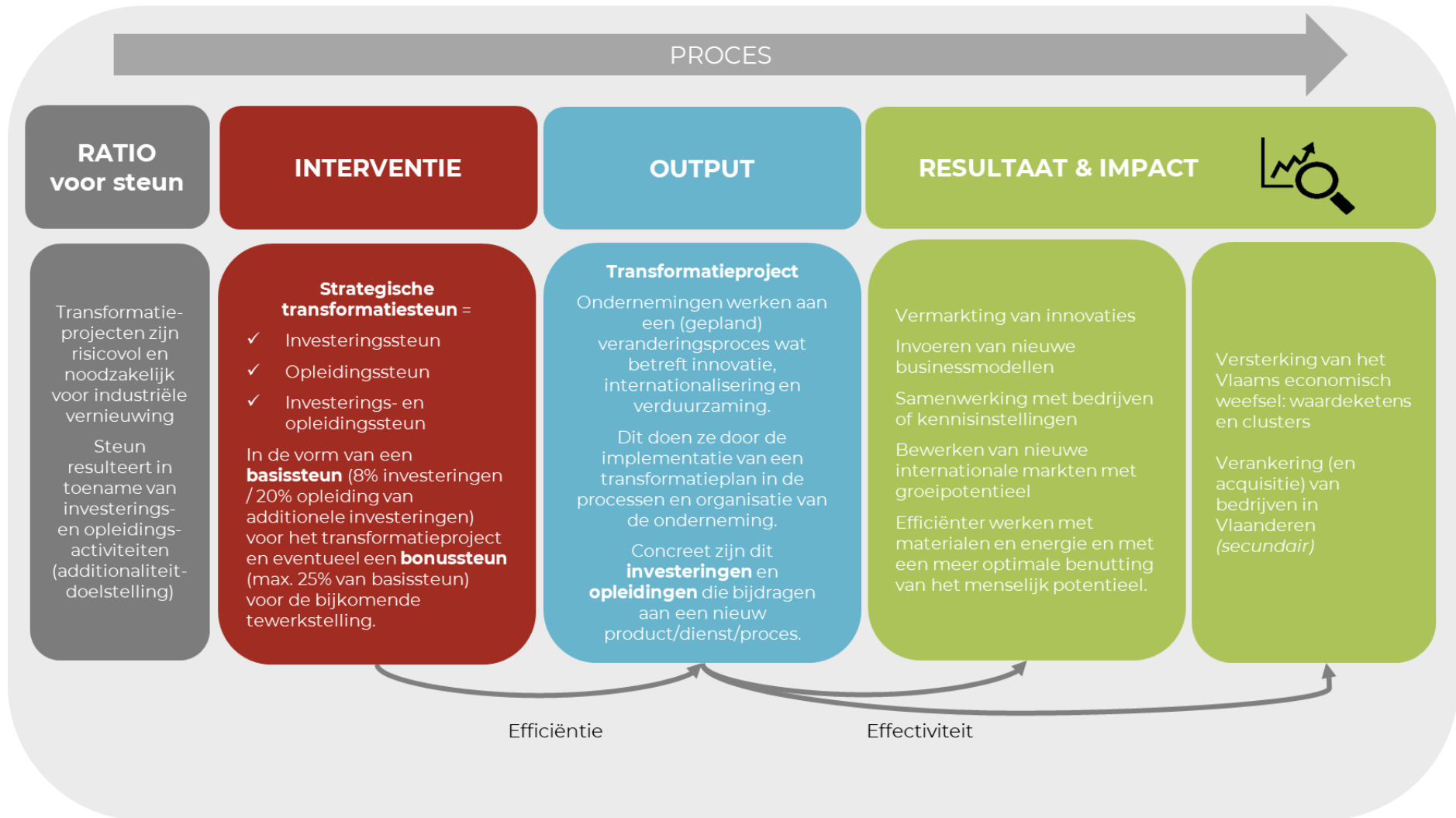
Het transformatieproject moet leiden tot een aantal belangrijke resultaten, namelijk:

- ▶ Vermarkting van innovaties;
- ▶ Invoeren van nieuwe businessmodellen;
- ▶ Samenwerking met bedrijven of kennisinstellingen;
- ▶ Bewerken van nieuwe internationale markten met groeipotentieel;
- ▶ Efficiënter werken met materialen en energie en met een meer optimale benutting van het menselijk potentieel.

Impact

Het instrument Strategische Transformatiesteun beoogt finaal bij te dragen aan de versterking van het Vlaams economisch weefsel (waardekens en clusters), en de verankering (en acquisitie) van (nieuwe) bedrijven in Vlaanderen.

Strategische transformatiesteun

2 / Resultaten van de portfolio-analyse

In dit hoofdstuk bespreken we de resultaten van de portfolio-analyse voor het instrument Strategische Transformatiesteun.

De verwerking gebeurt op basis van informatie en gegevens die door VLAIO werden bezorgd. Aanvullende gegevens werden bekomen door gebruik te maken van de databank Belfirst (vb. met betrekking tot de leeftijd van een onderneming). De portfolio-analyse is uitgevoerd van bij de start van de maatregel. Op basis van deze portfolio-analyse is ook een selectie gemaakt van te interviewen steunaanvragers.

De analyse bekijkt de volledige set van (goedgekeurde) dossiers, waarbij er specifieke aandacht is voor het aantal en type van goedgekeurde dossiers. Vervolgens gaan we meer in detail met de verdeling van de steun naar grootte van de onderneming, de geografische spreiding, de verdeling volgens sector en leeftijd van de ondernemingen.

Tenslotte besteden we ook aandacht aan een aantal specifieke topics, met name de doorlooptijd van de aanvragen.

Type van de steun

Strategische Transformatiesteun wordt opgesplitst in een basissteun voor het transformatieproject en een bonussteun voor de creatie van bijkomende tewerkstelling.

- ▶ De basissteun valt uiteen in een investeringsluik (investeringssteun) en/of in een opleidingsluik (opleidingssteun). In een aanvraag moeten beide aspecten in kaart gebracht worden (ook al bereiken ze niet de drempelwaarde voor eventuele steun) anders wordt het niet als 'transformatie' aanzien. De basissteun bedraagt 8% voor investeringen en 20% voor opleidingen met een maximum van 1 miljoen euro per aanvragende onderneming per project.
- ▶ De bonussteun hangt van de tewerkstellingstoename af die verbonden is aan het transformatieproject. Deze steun kan maximaal 25% bedragen van de basissteun, dit is maximaal 2% extra steun voor investeringen en maximaal 5% extra steun voor opleidingen.

Voorwaarden voor de steun: voor wie?

Zowel individuele ondernemingen alsook minstens drie samenwerkende ondernemingen kunnen een dossier indienen voor Strategische Transformatiesteun. Bij samenwerking mogen de ondernemingen geen deel uitmaken van dezelfde bedrijvengroep. Vzw's kunnen geen Strategische Transformatiesteun ontvangen.

- ▶ Voor opleidingssteun komen zowel kmo's als grote ondernemingen uit heel het Vlaams Gewest in aanmerking.
- ▶ Voor investeringssteun wordt er een onderscheid gemaakt tussen kmo's en grote ondernemingen. In geheel Vlaanderen komen kleine ondernemingen en middelgrote ondernemingen in aanmerking voor investeringssteun, op voorwaarde dat ze cumulatief voldoen aan onderstaande voorwaarden. Wanneer één van deze criteria wordt overschreden is men een grote onderneming.

Tabel 1: Overzicht criteria bepaling kleine- en middelgrote ondernemingen bij investeringssteun

Criteria	Kleine onderneming	Middelgrote onderneming
Tewerkstelling	< 50	< 250
Ofwel jaaronzet	maximum €10 miljoen	maximum €50 miljoen
Ofwel balanstotaal	maximum €10 miljoen	maximum €43 miljoen

bron: VLAIO

Ondernemingen moeten voldoen aan het zelfstandigheids criterium. Zelfstandigheid uit zich in het samentellen van de data van de steunvragende onderneming met deze van de participerende (vanaf meer dan 25% participatie) en verbonden (vanaf meer dan 50% participatie) ondernemingen.

Grote ondernemingen komen voor opleidingssteun in geheel Vlaanderen in aanmerking, doch voor investeringssteun komen ze enkel in aanmerking wanneer ze gevestigd zijn in een gemeente die voorkomt op de door Europa goedgekeurde 'regionale steunkaart 2014 - 2020' en indien hun investeringsproject geen betrekking heeft op dezelfde of vergelijkbare activiteit van de onderneming in het betrokken steungebied.

Tabel 2: De regionale steunkaart 2014-2020

De 'regionale steunkaart 2014 - 2020' (waar ook grote ondernemingen investeringssteun mogen krijgen) bevat de volgende gemeenten:	
Antwerpen	Balen, Dessel, Mol;
Limburg	As, Beringen, Bilzen, Borgloon, Bree, Dilsen-Stokkem, Genk, Ham, Hechtel-Eksel, Herstappe, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Kinrooi, Lanaken, Leopoldsburg, Lommel, Lummen, Maaseik, Maasmechelen, Opglabbeek, Sint-Truiden, Tessenderlo, Tongeren, Zutendaal;
Oost-Vlaanderen	Ronse en het arrondissement Eeklo (Assenede, Eeklo, Kaprijke, Maldegem, Sint-Laureins en Zelzate)
West-Vlaanderen	Diksmuide, Ieper, Lo-Reninge, Middelkerke, Oostende, Wervik

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Voorwaarden voor de steun: voor welke sectoren?

Strategische Transformatiesteun kan enkel aangevraagd worden door kmo's en grote ondernemingen die een aanvaardbare hoofdactiviteit uitoefenen. Algemeen kan gesteld worden dat het overgrote deel van de economische sectoren in aanmerking komt voor deze steunmaatregel.

- ▶ Grote ondernemingen uit de vervoersector en ondernemingen uit de primaire landbouw komen niet in aanmerking voor deze regionale investeringssteun.
- ▶ Een onderneming in moeilijkheden wordt uitgesloten van steun ingevolge Europese regelgeving.

2.1. Aantal dossiers

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van het aantal ingediende, ontvankelijke en goedgekeurde dossiers van het instrument Strategische Transformatiesteun.

Tabel 3: Aantal ingediende, ontvankelijke en goedgekeurde Strategische Transformatiesteun-dossiers

Jaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹	Totaal
Ingediende	20	81	102	119	94	80	53	549
Ontvankelijk	20	81	102	119	94	78	23	517
Goedgekeurd	0	52	61	107	73	55	25	373

¹ De cijfers voor 2019 lopen tot en met 30 juni 2019. De cijfers voor 2019 hebben dus betrekking op Q1 en Q2 van dit jaar. Drie dossiers zonder beslissingsdatum (STS.2018.0047, STS.2018.0070 en STS.2019.0005) maar met toegekende steun bij beslissing zijn toegevoegd aan deze lijn.

Goedkeurings-
percentage

72,1%

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

- ♦ Vanaf de opstart van het instrument in 2013 tot en met 30 juni 2019² zijn er 549 dossiers ingediend, 517 dossiers ontvankelijk verklaard en 373 dossiers goedgekeurd.
- ♦ Het aantal ingediende, ontvankelijke en goedgekeurde dossiers zijn niet gelijkmatig verdeeld over de jaren. Het instrument kende een sterke terugval in 2017 na een continue groei, zowel absoluut als relatief, van 2013 tot 2016. Dit is te verklaren door een verstrenging van de criteria.
- ♦ Het goedkeuringspercentage, op basis van het aantal ontvankelijke dossiers, ligt op 72,1%.
- ♦ Een aantal aanvragen zijn nog in behandeling waardoor het aantal goedgekeurde dossiers voor 2018 en 2019 (naar alle waarschijnlijkheid) nog zal stijgen.

2.2. Type van toegekende steun (in euro & aantal)

Toegekende steun naar type

Tabel 4: Type van toegekende Strategische Transformatiesteun (in euro)³

Jaar	Toegekende steun voor investeringen (1)	Toegekende steun voor opleidingen (2)	Toegekende bonussteun (3)	Toegekende steun bij beslissing (1+2+3)
2014	13 374 191,75	11 660 832,32	1 442 063,38	26 477 087,45
2015	23 194 190,33	14 020 698,15	2 188 879,68	39 403 768,16
2016	33 692 035,78	29 213 082,88	3 337 303,16	66 242 421,82
2017	26 393 856,27	26 843 576,35	1 515 469,19	54 752 901,81
2018	24 459 821,32	12 665 973,57	1 800 454,98	38 926 249,87
2019	7 897 129,99	10 404 693,84	380 571,72	18 603 195,55
Totaal	129 011 225,44	104 808 857,11	10 664 742,11	244 405 624,66

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Hierboven vindt u een overzicht van het toegekende budget per type steun.

In totaal is er in de periode 2014-2019 voor meer dan 244,4 miljoen euro Strategische Transformatiesteun toegekend aan 373 door ondernemingen aangevraagde dossiers.

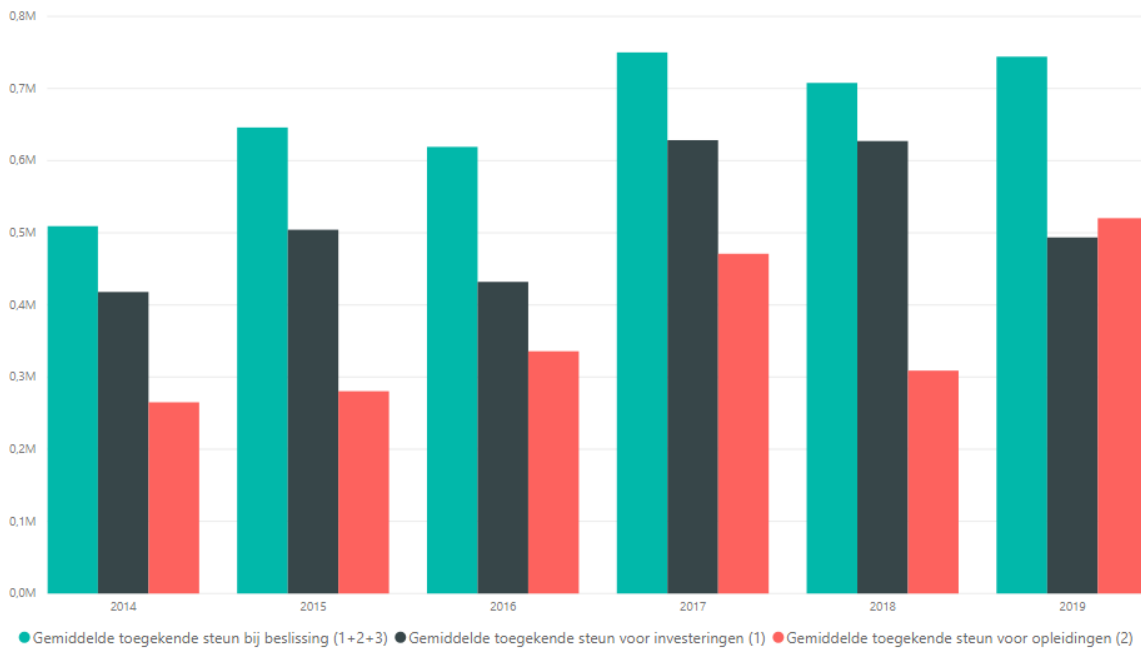
- ♦ Over de ganse periode bekeken gaat 53% (129 miljoen euro) naar investeringssteun en 43% (105 miljoen euro) naar steun voor opleidingen. Iets meer dan 4% (10,6 miljoen euro) van het totale bedrag gaan naar bonussteun.
- ♦ De verdeling van het type van goedgekeurde steun, nl. investeringssteun, opleidingssteun en bonussteun fluctueert over de jaren, met relatief meer toegekende opleidingssteun in 2017 en 2019 (49% en 55%). In de overige jaren is relatief gezien meer investeringssteun toegekend, variërend tussen 50% in 2014 en 63% in 2018.

Het relatief grote verschil tussen het gemiddelde bedrag en het mediaan-bedrag is te wijten aan een aantal 'superstrategische' dossiers die de gemiddelde bedragen naar boven trekken.

² Dit is het tijdstip waar de databank is afgesloten voor deze portfolio-analyse. De cijfers voor 2019 hebben dus betrekking op Q1 en Q2 van dit jaar.

³ Bedrijven kunnen zowel voor investeringen als voor opleidingen steun aanvragen.

Figuur 1: Evolutie van gemiddelde toegekende steun (per jaar)

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

- ♦ Gemiddeld wordt er over de ganse periode 655.243 euro steun per project toegekend. Investeringsdossiers krijgen de hoogste gemiddelde steun (509.925 euro), opleidingsdossiers het laagste (350.531 euro). Dossiers die ook bonussteun ontvangen krijgen gemiddeld 60.941 euro bonussteun.
- ♦ Het mediaan-bedrag per dossier bedraagt 479.997 euro. Het mediaan toegekende bedrag bedraagt voor investeringen 325.508 euro, voor opleidingen 151.425 euro en voor bonussteun is 43.295 euro.
- ♦ Er is een (lichte) stijgende tendens waarneembaar bij de gemiddelde en mediane bedragen per dossier over de ganse periode heen.
- ♦ Het maximum toegekende bedrag over alle dossiers heen is 4.800.000 euro als super-strategisch project. Het maximum toegekende bedrag bedraagt voor investeringen 4.800.000 euro, voor opleidingen 2.000.000 euro en voor bonussteun is 500.000 euro.
- ♦ Het minimum toegekende bedrag over alle dossiers heen is 22.706 euro. Het minimum toegekende bedrag bedraagt voor investeringen 84.000 euro, voor opleidingen 7.330 euro en voor bonussteun is 1.081 euro.

Tabel 5: Type van toegekende Strategische Transformatiesteun (in aantal projecten)⁴

Jaar	Toegekende steun voor investeringen (1)	Toegekende steun voor opleidingen (2)	Toegekende bonussteun (3)	Toegekende steun bij beslissing (1+2+3)
2014	32	44	28	52
2015	46	50	32	61
2016	78	87	53	107
2017	42	57	23	73
2018	39	41	28	55
2019	16	20	11	25
Totaal	253	299	175	373

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Hierboven vindt u een overzicht van het aantal dossiers per type steun.

- ♦ Van de in totaal 373 goedgekeurde dossiers ontvangen 299 dossiers opleidingssteun en 253 dossiers investeringssteun. 179 dossiers ontvangen zowel investeringssteun als opleidingssteun.
- ♦ Iets minder dan één op de twee dossiers (175) ontvangen ook bonussteun. Van de 179 gemengde dossiers zijn er 104 die ook bonussteun krijgen.
- ♦ Ondanks hun groter aandeel in het aantal dossiers hebben opleidingsprojecten dus een kleiner aandeel in de totaal toegekende steun, aangezien er een lagere gemiddelde steun aan opleidingsprojecten wordt toegekend.

Bedrag van toegekende steun in aantal projecten

In onderstaande tabel worden de goedgekeurde dossiers onderverdeeld naar steun onder of boven 500.000 euro⁵.

- ♦ Van de 373 goedgekeurde dossiers hebben 203 een bedrag onder de 500.000 euro ontvangen, 113 dossiers hebben een bedrag groter of gelijk aan 500.000 euro en 57 dossiers hebben een bedrag groter dan 1.000.000 euro.

Tabel 6: Bedrag van toegekende Strategische Transformatiesteun (in aantal projecten)

Jaar	< 500.000 euro	> 500.000 euro	> 1.000.000 euro
2014	38	10	4
2015	36	19	6
2016	53	38	16
2017	34	26	13
2018	29	13	13
2019	13	7	5
Totaal	203	113	57

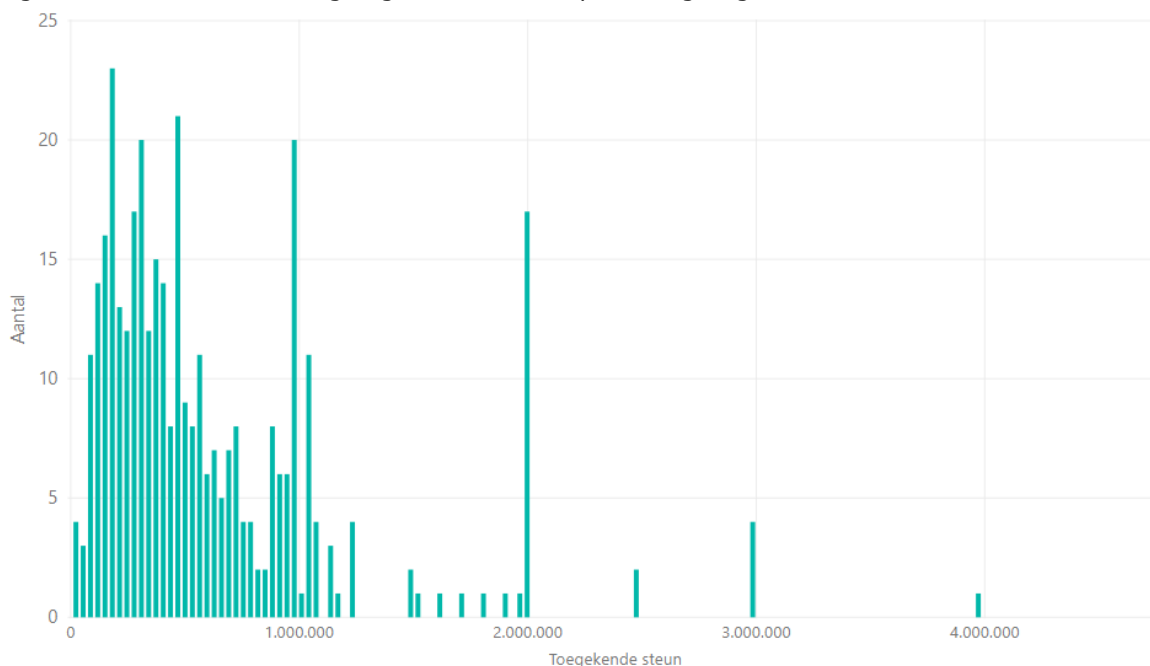
bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

In onderstaande figuur worden de goedgekeurde dossiers onderverdeeld per bedrag toegekende steun. Hieruit blijkt dat het overgrote deel van de dossiers minder dan 1.000.000 euro ontvangt.

⁴ Bedrijven kunnen zowel voor investeringen als voor opleidingen steun aanvragen.

⁵ Dit is relevant in functie van de regels met betrekking tot het beslissingsorgaan van het instrument (Vlaams Regering of Hermes Beslissingscomité).

Figuur 2: Overzicht van aantal goedgekeurde dossiers per bedrag toegekende steun

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

2.3. Profiel van gesteunde ondernemingen naar grootte

Toegekende steun naar grootte

Onderstaand vindt u een overzicht van het toegekende budget en het aantal dossiers per grootte van de onderneming, nl. kleine (minder dan 50 werknemers), middelgrote (tussen 50 en 249 werknemers) of grote onderneming (vanaf 250 werknemers).

- ♦ Globaal zien we dat de grote ondernemingen de helft (123,2 miljoen euro) van alle toegekende steun voor hun rekening nemen, wat niet overeenkomt met hun aantal in het totale aantal dossiers (37%).
- ♦ Kleine ondernemingen nemen 22% (54,4 miljoen euro) van de toegekende steun voor hun rekening en 33% van het aantal goedgekeurde dossiers.
- ♦ Middelgrote ondernemingen nemen 27,3% (66,8 miljoen euro) van de toegekende steun voor hun rekening en 30% van het aantal goedgekeurde dossiers.
- ♦ De goedgekeurde steun volgens grootte van de onderneming is niet gelijkmatig verdeeld over de jaren heen.

Tabel 7: Profiel van gesteunde ondernemingen naar grootte (in euro toegekende steun)

Jaar	Grote onderneming	Kleine onderneming	Middelgrote onderneming	Totaal
2014	10 563 945,89	8 006 054,56	7 907 087,00	26 477 087,45
2015	21 897 594,22	11 116 757,49	6 389 416,45	39 403 768,16
2016	28 513 708,75	12 868 412,84	24 860 300,23	66 242 421,82
2017	34 573 148,41	7 264 858,09	12 914 895,31	54 752 901,81
2018	18 638 383,92	9 413 116,72	10 874 749,23	38 926 249,87
2019	9 048 861,00	5 692 722,53	3 861 612,02	18 603 195,55
Totaal	123 235 642,19	54 361 922,23	66 808 060,24	244 405 624,66

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Tabel 8: Profiel van gesteunde ondernemingen naar grootte (in aantal)

Jaar	Grote onderneming	Kleine onderneming	Middelgrote onderneming	Totaal
2014	18	14	20	52
2015	22	27	12	61
2016	35	33	39	107
2017	34	19	20	73
2018	20	21	14	55
2019	9	9	7	25
Totaal	138	123	112	373

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

2.4. Profiel van gesteunde ondernemingen naar sector

Voor de rapportage is ook per dossier aangegeven onder welke sector de onderneming opereert. Hieruit blijkt dat het instrument Strategische Transformatiesteun voornamelijk gericht is op industriële ondernemingen

- ♦ 70% van de toegekende steun gaat naar ondernemingen in de industrie. Zij nemen relatief minder budget op (68%) dan hun aandeel in de dossiers. Het gemiddelde steunbedrag bedraagt per dossier 625.007 euro.
- ♦ Daarna volgen in mate van steunbedrag 'groot- en detailhandel' (11%) en 'vervoer en opslag' (7%).
- ♦ De gemiddelde bedragen per sector schommelen sterk en zijn door de lage aantallen niet altijd representatief. Ondernemingen die vallen onder de sector 'vervoer en opslag' krijgen gemiddeld de hoogste bedragen per dossier toegekend (1,5 miljoen euro).

Tabel 9: Verdeling steun per sector (NACE)

	Toekenningen		Steunbedrag		Gemiddelde steun per dossier
	<i>n</i>	%	<i>euro</i>	%	<i>euro</i>
Industrie	256	70%	166 913 827	68%	652 007
Groot- en detailhandel	47	13%	26 270 475	11%	558 946
Vervoer en opslag	12	3%	17 934 644	7%	1 494 554
Vrije beroepen, wetenschappen	12	3%	11 092 382	5%	924 365
Administratieve diensten	6	2%	4 993 690	2%	832 282
Bouwnijverheid	8	2%	4 726 321	2%	590 790
Informatie en communicatie	12	3%	4 627 932	2%	385 661
Kunst, amusement en recreatie	3	1%	2 647 898	1%	882 633
Distributie van water; afval	3	1%	1 101 780	0%	367 260
Financiële activiteiten	3	1%	1 081 499	0%	360 500
Gezondheidszorg en dienstverlening	1	0%	1 050 000	0%	1 050 000
Productie en distributie van energie	2	1%	999 955	0%	499 978
Horeca	1	0%	589 223	0%	589 223
Overige diensten	1	0%	376 000	0%	376 000
Totaal	367		244 405 626		665 955

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

2.5. Profiel van gesteunde ondernemingen naar regio

Figuur 3: Profiel van de gesteunde ondernemingen naar provincie (in euro toegekende steun en aantal)

	Toekenningen		Steunbedrag		Gemiddelde steun per dossier
	<i>n</i>	%	<i>euro</i>	%	<i>euro</i>
Antwerpen	93	25%	70 916 908	29%	762 547
Limburg	70	19%	53 569 834	22%	765 283
Oost-Vlaanderen	67	18%	32 557 911	13%	485 939
Vlaams-Brabant	18	5%	9 890 932	4%	549 496
West-Vlaanderen	111	30%	63 738 779	26%	574 223
Andere	14	4%	13 731 260	6%	980 804
Totaal	373		244 405 625		655 243

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Hierboven vindt u een overzicht van het toegekende budget en het aantal projecten naar regio.

- ♦ De meeste steun wordt toegekend aan dossiers in de provincies Antwerpen (29% - 71 miljoen euro) en West-Vlaanderen (26% - 63 miljoen euro). Daarna volgen Limburg (21,9% - 53,6 miljoen euro), Oost-Vlaanderen (13,3% - 32,6 miljoen euro) en Vlaams-Brabant (4% - 9,9 miljoen euro). Voor Antwerpen kan dit verklaard worden door de economische positie van de provincie in het Vlaamse Gewest, met een hoog aandeel in het BBP en in de totale werkgelegenheid.
- ♦ Meer dan 30% van de goedgekeurde dossiers zijn toegekend aan ondernemingen in de provincie West-Vlaanderen (111). Daarna volgen Antwerpen (24,9% - 93 projecten), Limburg (19% - 70 projecten), Oost-Vlaanderen (18% - 67 projecten) en Vlaams-Brabant (5% - 18 projecten).
- ♦ Een klein deel van de steun (6% - 14 projecten) gaat naar ondernemingen met een maatschappelijke zetel buiten het Vlaams Gewest (Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Henegouwen en Waals-Brabant), maar waar de exploitatie van het project in Vlaanderen bevindt.
- ♦ Bij investeringssteun gaat een belangrijk deel van de steun naar Limburg en West-Vlaanderen. Dit kan verklaard worden doordat delen van deze provincies erkend zijn als steungebied in het kader van de Europese regionale steunkaart en grote ondernemingen daar dus ook in aanmerking komen voor investeringssteun.

2.6. Profiel van gesteunde ondernemingen naar leeftijd

Hieronder vindt u een overzicht van het toegekende budget en het aantal projecten naar leeftijd van de onderneming (berekend op basis van de oprichtingsdatum in Belfirst).

- ♦ Meer dan de helft (55,1%) van de gesteunde ondernemingen is meer dan 25 jaar oud
- ♦ 31% of 115 van de ondernemingen is tien of 25 jaar oud.
- ♦ 7% van de gesteunde ondernemingen is tussen de vijf en negen jaar oud.
- ♦ 7% van de gesteunde ondernemingen zijn jonger dan vijf jaar oud.

Tabel 10: Profiel van gesteunde ondernemingen naar leeftijd (in aantal)

Jaar	<5 jaar	>=5-9 jaar	>=10 jaar	>25 jaar
2014		7	11	33
2015	3	3	22	33
2016	7	7	38	55
2017	4	1	18	48
2018	7	6	18	24

2019	4	2	8	11
Totaal	25	26	115	204

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

2.7. Profiel van gesteunde ondernemingen naar doorlooptijd

Hieronder vindt u een overzicht van de doorlooptijd van de ingediende dossiers.

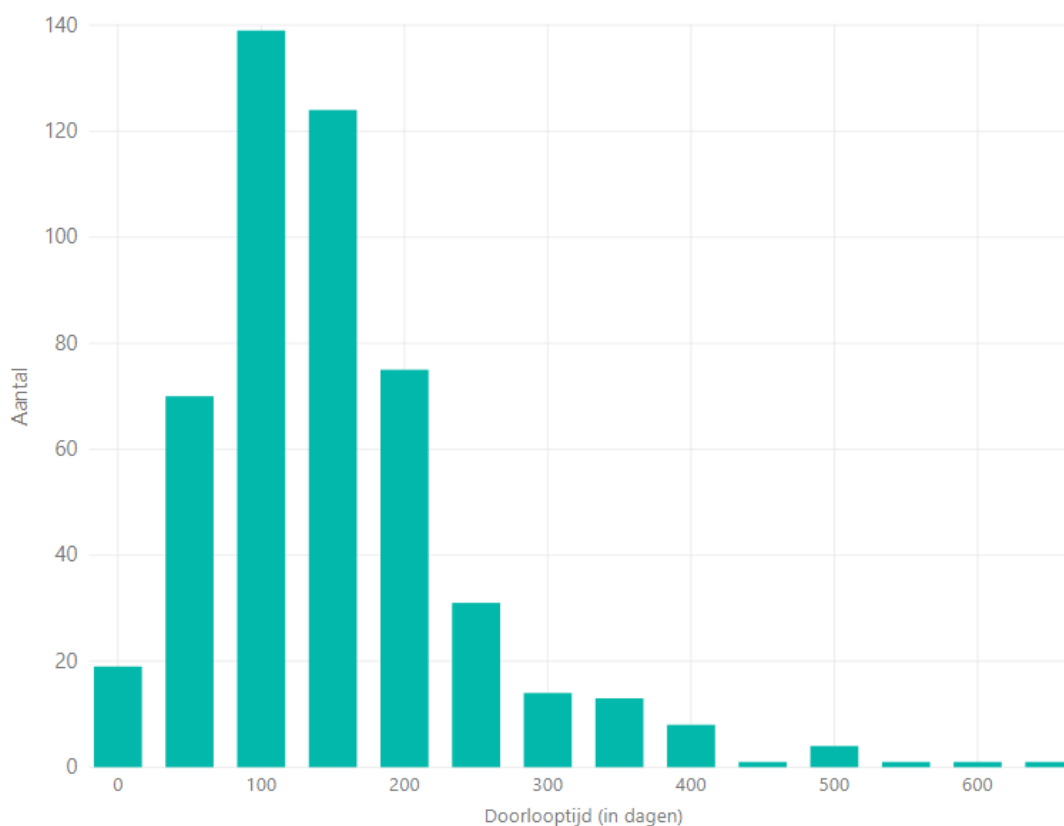
- ▶ De mediane doorlooptijd voor een ingediend dossier bij het instrument Strategische Transformatiesteun bedraagt 157 dagen. De minimum doorlooptijd bedraagt 8 dagen en de maximum doorlooptijd van een dossier bedraagt 699 dagen.

Tabel 11: Doorlooptijd (in dagen) van ingediende dossiers Strategische Transformatiesteun

Jaar	Gemiddelde	Mediaan	Minimum	Maximum
2014	164	157	49	408
2015	194	146	21	645
2016	176	170	63	404
2017	194	175	33	699
2018	160	139	8	546
2019	129	125	35	264
Totaal	175	157	8	699

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Figuur 4: Ingediende dossiers (in aantal) naar doorlooptijd (in dagen)

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

3 / Resultaten van de procesanalyse

Dit hoofdstuk analyseert de processen en proceskwaliteit van het instrument Strategische Transformatiesteun.

Eerst hebben we aandacht voor de volledige keten van aanvraag over goedkeuring tot controle en uitbetaling. Voor het criterium proceskwaliteit ligt de nadruk voornamelijk op de kwaliteit van de aanvraag- en evaluatieprocedure. De aangeboden dienstverlening en de administratieve last voor de onderneming zijn ook specifieke aandachtspunten.

De beoordeling van deze aspecten rond proceskwaliteit is gebaseerd op de gebruikersfeedback⁶ die VLAIO na beoordeling van elke steunaanvraag zelf verzameld. Daarnaast is ook in de online bevraging en de daaropvolgende interviews waardevolle informatie verzameld voor de analyse van de proceskwaliteit.

In dit hoofdstuk onderscheiden we, naast het gebruik van andere instrumenten, drie stappen in de procesketen van Strategische Transformatiesteun: voor de indiening, de subsidieverlening en de stap na de verlening van de subsidie.

3.1. Voor de indiening

We bespreken achtereenvolgens de mate van bekendheid van het instrument en actieve communicatie over het instrument en de kwaliteit van de info-kanalen van VLAIO (vb. website, ...) voor de indiening van het dossier.

3.1.1 Bekendheid creëren: actieve communicatie over het instrument

Onderstaand geven we een overzicht van de **prospectiekanalen** waarlangs de bevroegde ondernemingen de instrumenten hebben leren kennen.

Eén derde van de ondernemingen leerde de Strategische Transformatiesteun kennen door zelf op zoek te gaan. Verder tonen de feedbackresultaten aan dat ook consultants een zeer belangrijk kanaal zijn voor prospectie. Hun aandeel ligt op 30% voor de Strategische Transformatiesteun. Verder blijkt het belang van de eigen communicatie, zoals de website en presentaties, van Agentschap Innoveren & Ondernemen belangrijk te zijn. Een kleiner deel van de bedrijven geeft aan dat ze het instrument leren kennen via een 'word of mouth' via collega's van andere bedrijven.

Tabel 12: Via welk kanaal bent u op de hoogte gebracht van het bestaan van deze steunmaatregel?

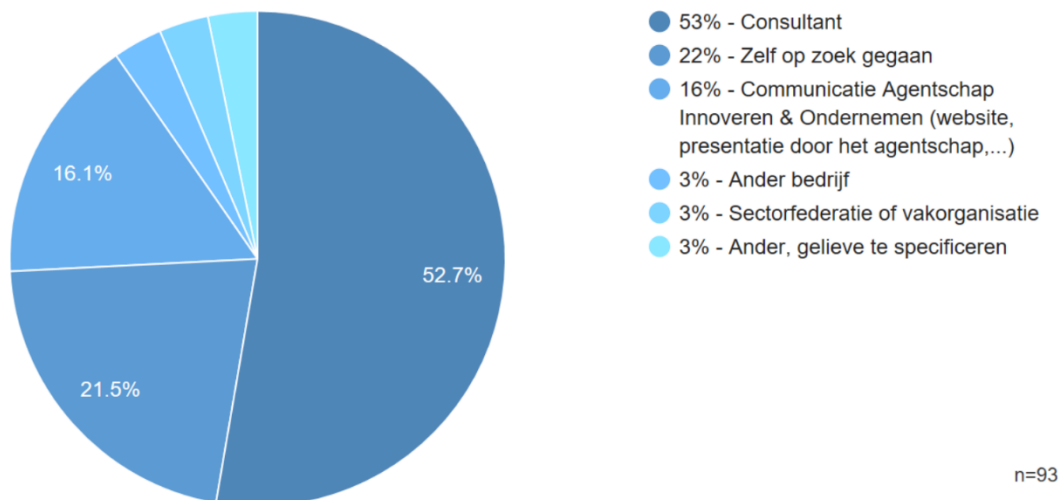
	Strategische Transformatiesteun (n=43)	
Zelf op zoek gegaan	14	33%
Consultant	13	30%
Communicatie Agentschap Innoveren & Ondernemen	10	23%
Ander bedrijf	5	12%
Sectorfederatie of vakorganisatie	1	2%
Innovatiecentrum (ook FIT, Flanders DC, Imec Start)	0	0%

Bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Deze resultaten sluiten niet volledig aan bij de informatie die tijdens de online-bevraging werd verzameld. Hier lijkt het belang van de consultant nog meer naar voor te komen. Meer dan de helft heeft de steunmaatregel leren kennen via een consultant.

⁶ Uiteraard dienen deze gegevens als indicatief te worden beschouwd daar deze gegevens gebaseerd zijn op een selectie van de steunaanvragen.

Figuur 5: Via welk kanaal bent u op de hoogte gebracht van het bestaan van deze steunmaatregel?

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

Tijdens de interviews kwamen een aantal zaken naar voren met betrekking tot de manier waarop de ondernemingen op de hoogte zijn gebracht van het bestaan van de Strategische Transformatiesteun:

- ▶ Proactieve prospectie van externe consultants
- ▶ Reeds ervaring met andere instrumenten van VLAIO
- ▶ Signalering mogelijkheden via Innovatiecentrum of info-sessies georganiseerd via sector- of vakorganisaties. Toch zijn de lage percentages van prospectie via sector- of vakorganisaties opvallend.

3.1.2 Beroep op (externe) begeleiding

Alvorens in te gaan op de evaluatieresultaten met betrekking tot de procedure, geven we eerst de resultaten voor de vraag of de bedrijven beroep deden op externe begeleiding bij de opmaak van hun aanvraagdossier.

Bij deze vraag geeft bijna $\frac{3}{4}$ (73%) van de ondernemingen aan dat ze begeleid zijn door een private consultant die gespecialiseerd is in de voorbereiding van het aanvraagdossier. 17% geeft aan dat ze niet extern begeleid zijn. 8% geeft aan door een adviseur van een ondernemingsorganisatie te zijn geholpen. In het jaarverslag van Team Bedrijfstrajecten (2018) lezen we dat er in 2018 80 STS-dossiers ingediend zijn bij VLAIO. 8% van deze dossiers werd begeleid door Team Bedrijfstrajecten. Een begeleid bedrijf impliceert een analyse van de businesscase, of een advies, of een doorverwijzing, of een begeleiding bij de indiening van een steunaanvraag of een combinatie van deze diensten.

Figuur 6: Bent u extern begeleid in de aanvraag van uw dossier? (n=90)

Antwoord	Totaal	% van antwoorden	%
Nee, onze onderneming is niet extern begeleid	15		17%
Ja, door een private consultant gespecialiseerd in de opmaak van subsidiedossiers	66		73%
Ja, door een adviseur van de ondernemingsorganisatie waartoe wij behoren (Voka, Unizo, sectorfederatie, ...)	6		7%
Ja, door onze bank	1		1%
Ja, door onze boekhouder	1		1%
Ja, door ons sociaal secretariaat	0		0%
Ja, door iemand anders: gelieve te specificeren	1		1%

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

In twee vervolgvragen werd gepeild naar waarom ondernemingen kozen voor externe begeleiding en of ze daar ook tevreden van waren:

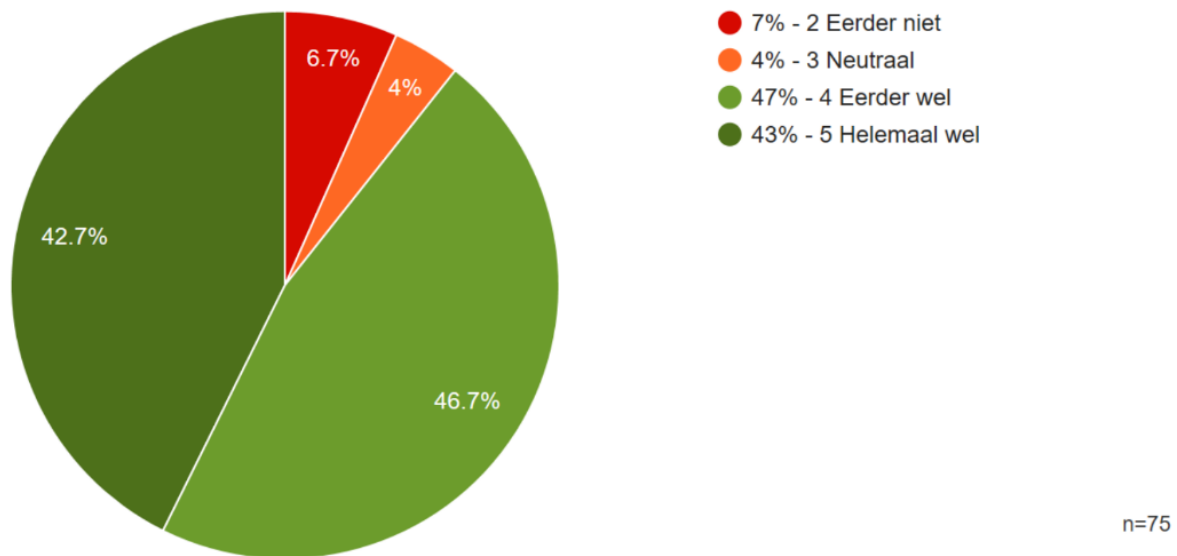
- ▶ De vaakst vernoemde reden waarom deze respondenten een beroep deden op externe begeleiding is het gebrek aan kennis met betrekking tot de steunmaatregel en de procedure (in het algemeen), een reden die werd aangevinkt door 61% van de begeleide respondenten. 41% geeft aan dat dit (ook) is omwille van de complexiteit van de aanvraagprocedure. Daarnaast zijn ook een gebrek aan kennis betreffende de beoordelingscriteria én tijdsgebrek belangrijke redenen om beroep te doen op externe begeleiding.
- ▶ Kleinere bedrijven geven bovendien in de interviews aan dat ze te klein behuisd zijn qua mankracht en dat het om een heel specifieke materie gaat om zelf een aanvraag in te dienen. Daarnaast geven de ondernemingen aan dat de consultant vaker de juiste "VLAIO" formulering weet te vinden en dat het risico om een aanvraag geweigerd te zien door een formele fout in de procedure te groot is om zelf de aanvraag in te dienen.
- ▶ Een overgrote meerderheid (90%) is tevreden over de externe begeleiding die hen heeft geholpen in de voorbereiding van de steunaanvraag. Dit geldt zowel voor ondersteuning door VLAIO-adviseurs als voor externe consultants. Ondernemingen die zelf een aanvraag doen geven aan dit leidt tot meer doordachte beslissingen bij het definiëren van het project.

Figuur 7: Waarom deed u een beroep op externe begeleiding bij de voorbereiding van uw steunaanvraag? (n=75)

Antwoord	Totaal	% van antwoorden	%
Omwille van een gebrek aan kennis met betrekking tot de steunmaatregel en de procedure in het algemeen	46		61%
Omwille van de complexiteit van de aanvraagprocedure	31		41%
Omwille van een gebrek aan kennis specifiek met betrekking tot de criteria waarop de steunaanvragen beoordeeld worden	27		36%
Omwille van tijdsgebrek	26		35%
Ander, gelieve te specificeren	1		1%

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

Figuur 8: Vond u dat een meerwaarde of niet? (n=75)

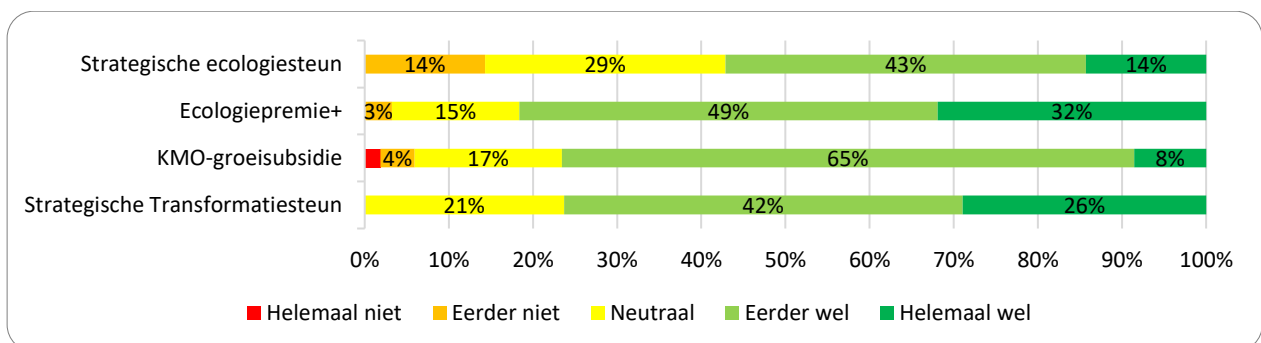

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

3.1.3 Info-kanaal: informatiebronnen van VLAIO

De gebruikersfeedback geeft aan dat de meeste ondernemingen **voldoende informatie** vinden op de VLAIO-website om hun aanvraag vlot in te dienen, bijna 68% van de ondernemingen zegt tevreden te zijn over de informatie.

Tabel 13: Vond u voldoende informatie op de website om de aanvraag vlot in te dienen?

Bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

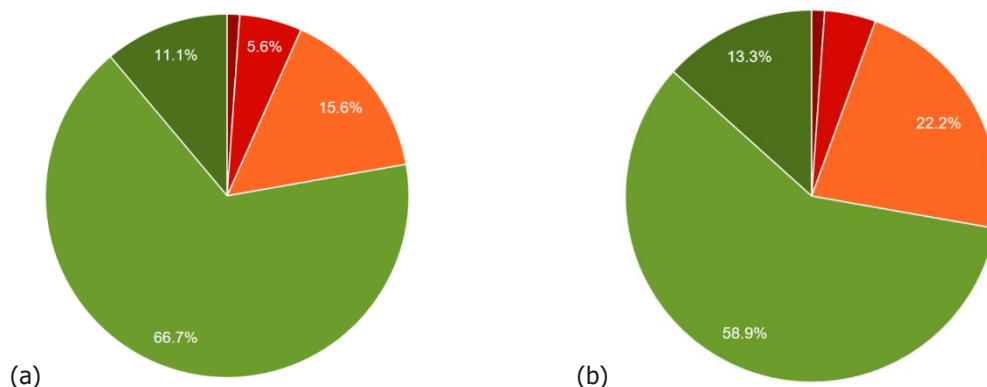
3.2. Subsidieverlening

We bespreken voor deze derde fase achtereenvolgens aspecten met betrekking tot de beoordeling van de aanvraag, de hulpvaardigheid van de dossierbeheerders, de administratieve werklast en de doorlooptijd van het dossier.

3.2.1 Beoordeling aanvraag

De online bevraging geeft aan dat de meeste ondernemingen **de voorwaarden en beslissingscriteria** van de Strategische Transformatiesteun duidelijk vinden. 75% van de ondernemingen zegt de voorwaarden en criteria minstens 'eerder wel' duidelijk te vinden.

Figuur 9: (a) Vindt u de beslissingscriteria voor de toekenning van de steun duidelijk? – (b) Vindt u de voorwaarden voor de toekenning van de steun duidelijk?

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

Een veel voorkomende opmerking in de gebruikersfeedback, maar minder bij de interviews, bij Strategische Transformatiesteun betreft de **helderheid van de beslissingscriteria en voorwaarden** voor de steun en de **interpretatie van de aanvraag** door VLAIO.

In het algemeen geven de interviews aan dat de criteria **duidelijk, up to date en relevant** zijn. Het project wordt ruim bekeken wat een zekere flexibiliteit geeft. Een aantal ondernemingen geeft echter aan dat de beslissingsprocedure en de gerelateerde beschrijving van de beoordelingscriteria onduidelijk zijn. Mogelijk kunnen een aantal illustratieve redenen gepubliceerd worden van aanvaarde en - vooral - van afgekeurde dossiers. Daarnaast is er volgens een aantal ondernemingen een te ruim interpretatieniveau door de dossierbeheerder en de beoordelingscommissie.

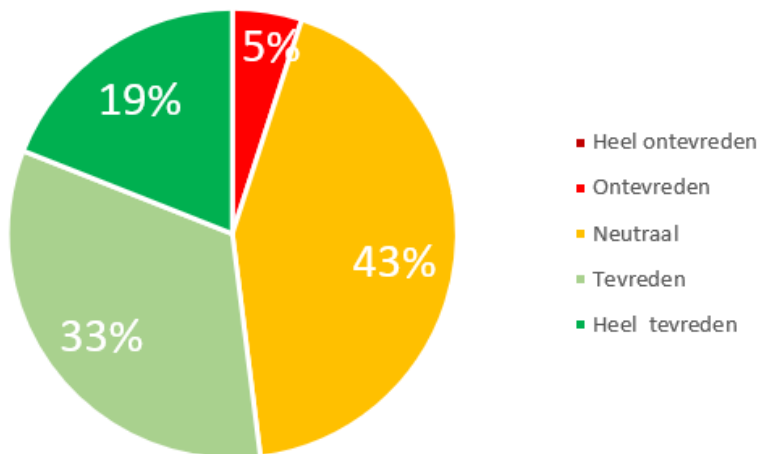
Dit werkt volgens de feedback het inschakelen van de 'ervaring' van consultants in de hand. Zowel grote als kleinere ondernemingen gaven de noodzaak aan van de **ondersteuning door een consultant** (zie ook Hoofdstuk 2.1). Bij de gebruikersfeedback van de Strategische Transformatiesteun merkten ondernemingen op dat de subsidies vooral zouden gericht zijn op bedrijven die groot genoeg zijn om een externe consultant op het project te zetten om het administratief proces te vervolledigen. Consultants weten vaak ook de juiste "VLAIO" formulering te vinden, sommige termen hebben in andere sectoren een verschillende connotatie.

3.2.2 Hulpvaardigheid

De ondernemingen geven in de gebruikersfeedback, de online bevraging en de interviews aan dat in het algemeen tevreden tot heel tevreden zijn over de **hulpvaardigheid** van de dossierbehandelaars bij de behandeling van hun dossier: "het interactieve karakter van de communicatie ... zeer informatief, efficiënt en aangenaam", "goede verstandhouding en samenwerking", "zeer tevreden van de getoonde flexibiliteit en de kwaliteit van het advies".

Bij Strategische Transformatiesteun is 74% minstens tevreden, waarvan 31% 'heel tevreden'.

Tabel 14: Hoe tevreden bent u over de hulpvaardigheid van de dossierbehandelaar?

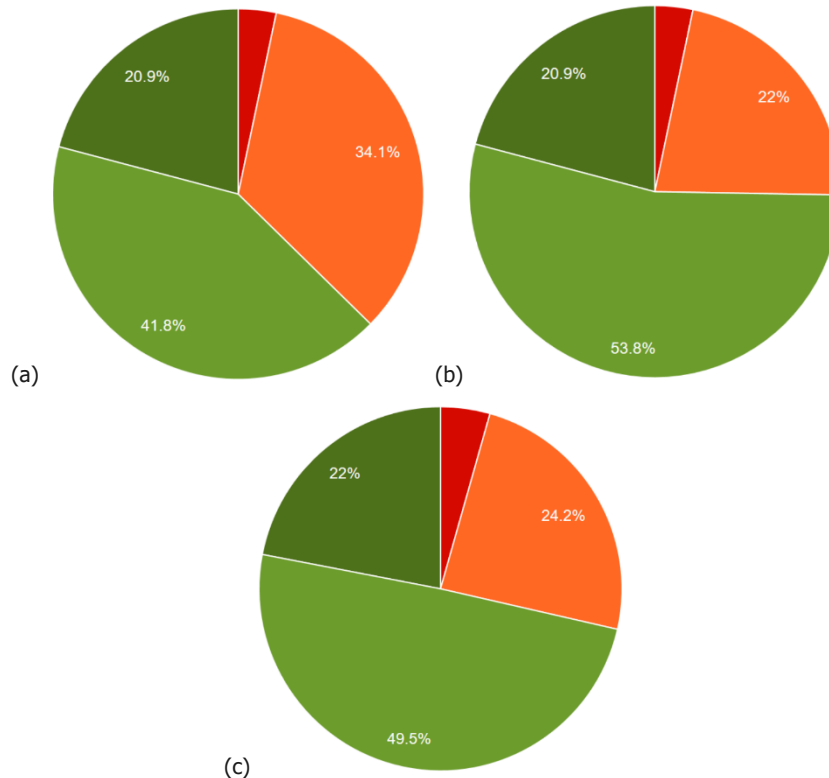

Bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

In de online bevraging hadden de ondernemingen de mogelijkheid om aan te geven in hoeverre ze tevreden zijn over de begeleiding en ondersteuning bij (a) de voorbereiding en indiening, (b) tijdens de beoordeling en behandeling en (c) na de beslissing van de steunaanvraag.

Bij deze vragen zijn lichte verschillen in tevredenheid vast te stellen, met name bij de begeleiding en ondersteuning voor de beslissing van de steunaanvraag. Dit ligt in lijn met de opmerkingen van de ondernemingen bij de gebruikersfeedback en de interviews met betrekking tot de noodzaak van een consultant.

Figuur 10: Bent u tevreden over de dienstverlening van VLAIO (a) bij de voorbereiding en indiening, (b) tijdens de beoordeling en behandeling en (c) na de beslissing over uw steunaanvraag? (n=91)

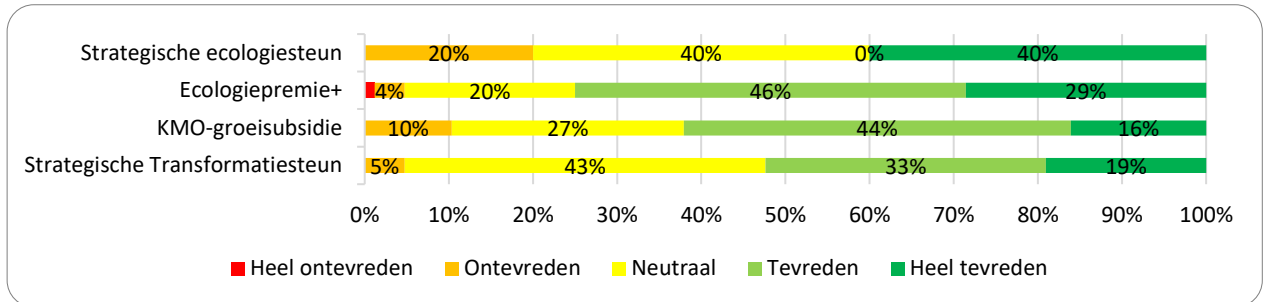

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

3.2.3 Administratieve werklast

Iets meer dan de helft van de ondernemingen geven in de gebruikersfeedback voor de Strategische Transformatiesteun aan dat ze tevreden tot heel tevreden zijn over de **administratieve werklast** bij de behandeling van hun dossier in verhouding met de omvang van de gevraagde steun. Dit is minder dan bij andere instrumenten zoals de kmo-groeisubsidie (60%) en de Ecologiepremie Plus (74%).

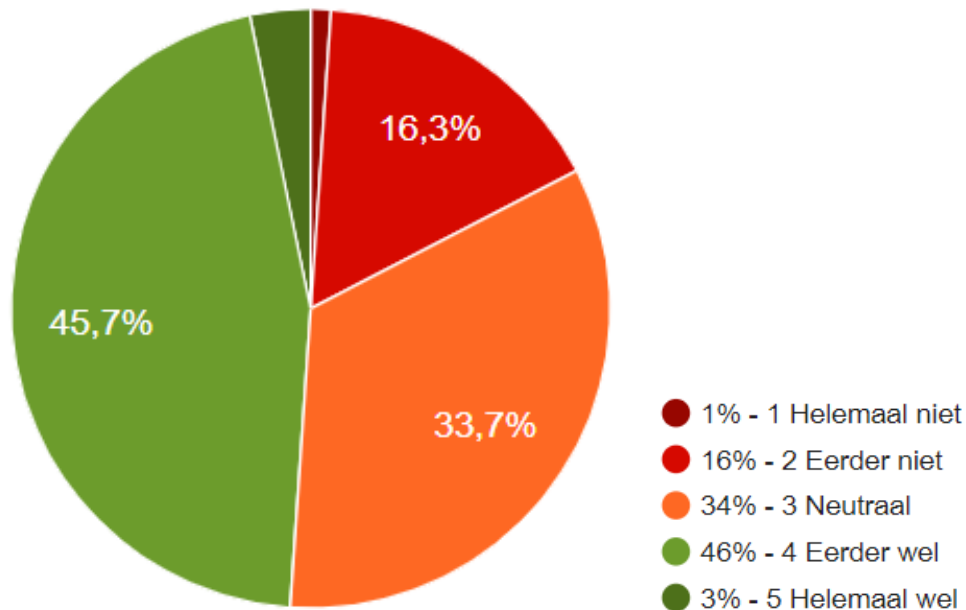
Tabel 15: Vindt u de administratieve werklast bij de effectieve indiening van de steunaanvraag in verhouding met de omvang van de gevraagde steun?

Bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Dezelfde vraag in de online bevraging geeft hetzelfde beeld, hier vindt ook ongeveer 50% van de ondernemingen de werklast in verhouding tot de omvang van de gevraagde steun. Eenzelfde aandeel schat de verhouding neutraal of minder in.

Figuur 11: Vindt u de administratieve werklast bij de indiening van de steunaanvraag in verhouding tot de omvang van de gevraagde steun? (n=241)

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

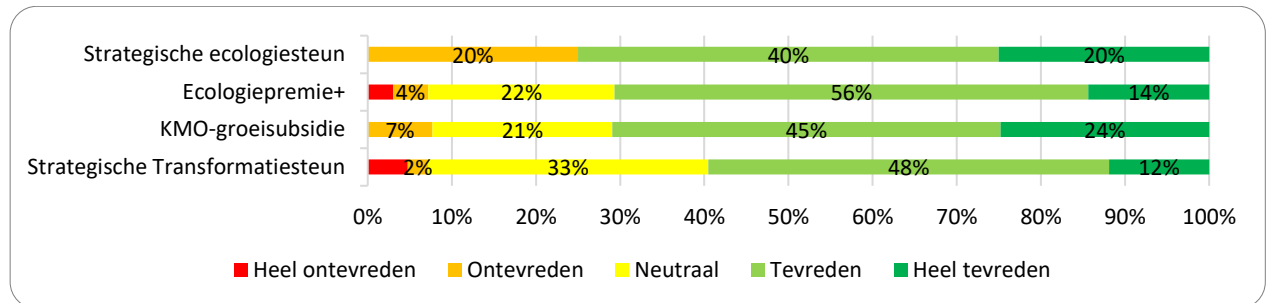
De opmerkingen van de ondernemingen bij de gebruikersfeedback en de interviews geven aan dat in een aanvraag veel tijd en moeite gestoken moet worden, soms speelt een gebrek aan ervaring bij ondernemingen. Een aantal ondernemingen gaf aan dat zonder consultant er onvoldoende kennis en mankracht bij ondernemingen beschikbaar is om een dossier in te dienen. Een aantal ondernemingen geeft aan dat de aanvraag onvoldoende aangepast is aan de digitalisering binnen een bedrijfscontext (vb. facturering, ...).

3.2.4 Doorlooptijd van de steunaanvraag

De **doorlooptijd** van het volledige proces van indiening tot beslissing en kennisgeving is een belangrijk aspect van de proceskwaliteit zoals gepercipieerd voor ondernemingen. De steunaanvraag houdt heel wat taken in voor de dossierbehandelaars en al deze stappen nemen tijd in beslag. Een goede coördinatie van deze taken kan ervoor zorgen dat de volledige doorlooptijd maximaal verkort kan worden.

Voor de Strategische Transformatiesteun is 60% van de ondernemingen minstens 'tevreden' over de doorlooptijd van hun steunaanvraag (in verhouding tot de omvang van de gevraagde steun).

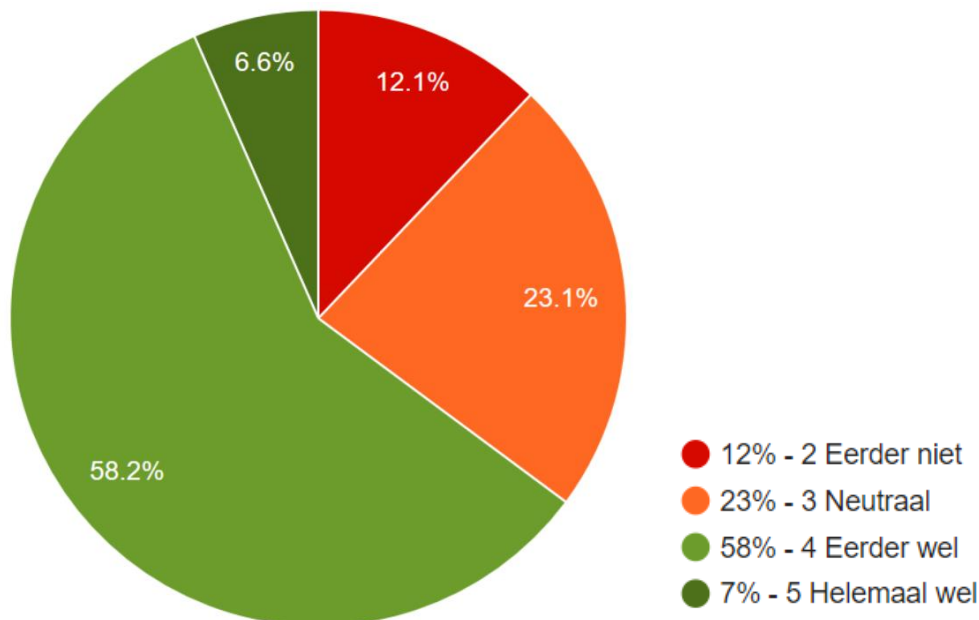
Tabel 16: Vindt u de doorlooptijd van uw steunaanvraag tot en met de finale beslissing in verhouding met de omvang van de gevraagde steun?

Bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Wederom geeft dezelfde vraag in de online bevraging ongeveer eenzelfde beeld aan, hier vindt 65% van de ondernemingen de doorlooptijd in verhouding tot de omvang van de gevraagde steun eerder of helemaal wel in verhouding. Een kleiner aandeel schat de verhouding neutraal of minder in.

Figuur 12: Vindt u de doorlooptijd van uw steunaanvraag tot en met de finale beslissing in verhouding tot de omvang van de gevraagde steun? (n=91)

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

Ondanks deze relatief goede resultaten komen in de gebruikersfeedback en de interviews een aantal opmerkingen terug dat de doorlooptijd tussen indiening, besluit van het dossier en betaling te lang is. Een aantal ondernemingen gaf daarnaast aan dat een investeringstraject in een onderneming, eens beslist, snelheid moet maken. Aandacht voor de doorlooptijd van het dossier is daarom zeer belangrijk voor bedrijven omdat de investeringsbeslissing vaak groot is en er in sommige gevallen wordt gerekend

op de steun. Als er minder steun wordt gegeven kan dit soms aanleiding geven tot problemen als er geen plan B voor het project voorhanden.

3.3. Na de subsidieverlening

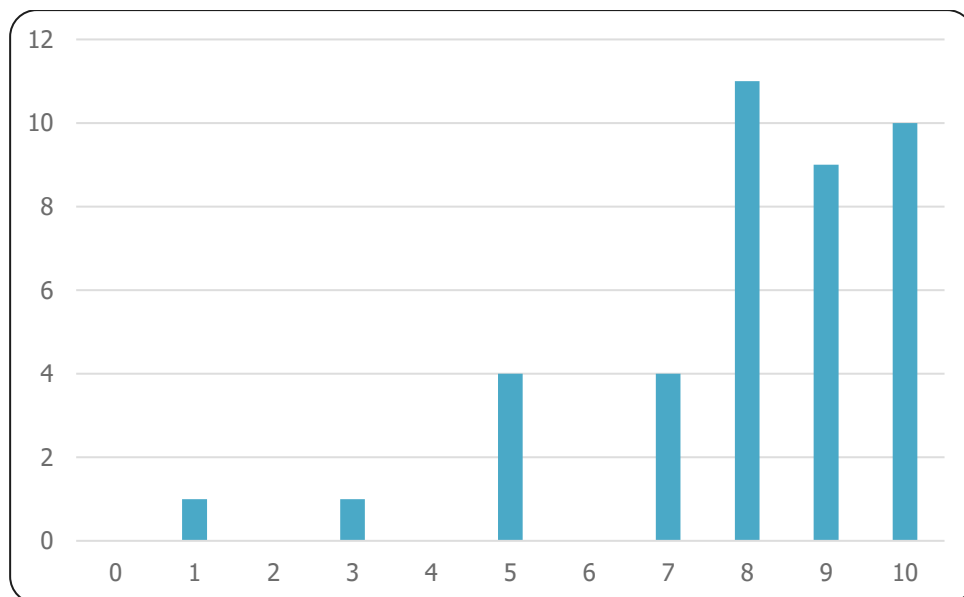
3.3.1 Uitbetaling van de steun

Met betrekking tot de fase na de subsidieverlening peilden we in de interviews naar het aspect van nazorg, met name naar elementen in verband met de uitbetaling van de steun. De respondenten geven aan in het algemeen tevreden te zijn, in het bijzonder over de uitbetaling van een eerste schijf bij de start, maar ook over de snelheid van de uitbetaling.

3.3.2 Algemene tevredenheid

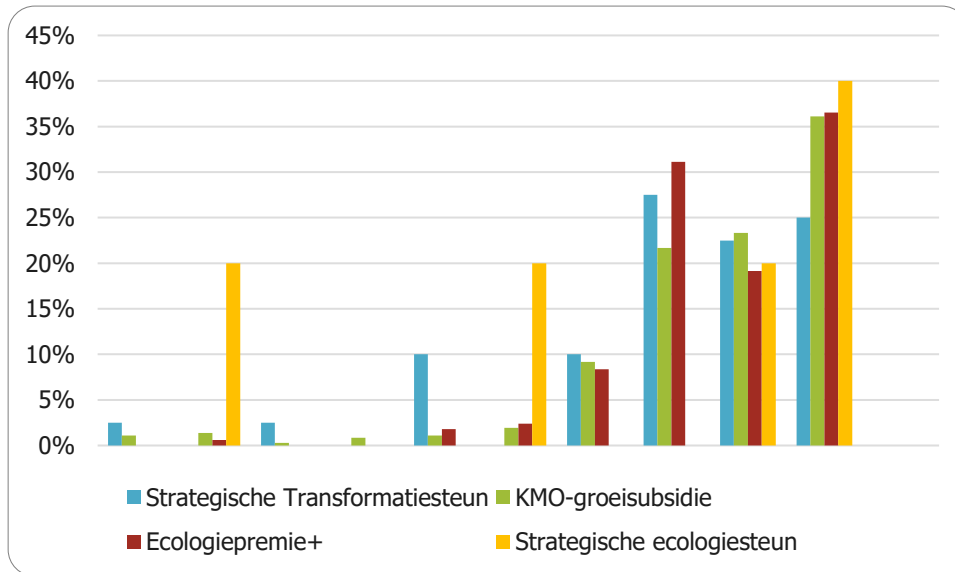
De gebruikersfeedback peilt naar de mogelijkheid dat bij een nieuw project een onderneming opnieuw steun zou aanvragen voor de Strategische Transformatiesteun, alsook naar de algemene tevredenheidsscore. Deze resultaten illustreren beide een relatief grote tevredenheid met betrekking tot de Strategische Transformatiesteun en de dienstverlening daaraan verbonden.

Tabel 17: Indien uw bedrijf een nieuw project zou opzetten, zou u dan opnieuw een aanvraag voor deze steunmaatregel indienen? (n=40)

Bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Tabel 18: Geef hier uw algemene tevredenheidsscore voor de beoordeling van onze dienstverlening

Bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

4 / Resultaten van de econometrische analyse

4.1. Doelstelling en algemene aanpak

In dit hoofdstuk trachten we kwantitatief de impact van strategische transformatiesteun op de toegevoegde waarde en het aantal arbeidsplaatsen van steunontvangers te bepalen. Onze aanpak is tweeledig:

- (1) In een eerste fase voeren we een **beschrijvende data-analyse** uit op alle steunaanvragende ondernemingen. Dit zijn zowel de steunontvangers als ondernemingen die steun aanvroegen, maar deze niet ontvingen. Deze fase geeft ons meer inzicht in:
 - ▶ De mate waarin steunontvangers en ondernemingen die geen steun ontvingen reeds voor de toekenning van de steun van elkaar verschilden wat betreft tewerkstelling en toegevoegde waarde.
 - ▶ De groei van de steunaanvragende ondernemingen in termen van toegevoegde waarde en werkgelegenheid⁷;
- (2) Deze inzichten volstaan echter niet om de relatie te bepalen tussen enerzijds het steuninstrument en anderzijds de uitkomstvariabele zoals toegevoegde waarde of het aantal arbeidsplaatsen. Daarom voeren we in een tweede fase een **econometrische impactanalyse** uit. Theoretisch meet men de impact van een steunmaatregel door een bedrijf dat steun ontving met zichzelf te vergelijken indien het geen steun zou ontvangen hebben. Aangezien in realiteit niet geobserveerd kan worden wat de uitkomst zonder steun was geweest voor bedrijven die steun ontvingen (de behandelingsgroep), wordt gebruik gemaakt van een benadering, het *counterfactual* scenario, op basis van *de best vergelijkbare* bedrijven die geen steun ontvingen (de controlegroep). Een zorgvuldige selectie van de controlegroep is cruciaal voor het vaststellen van een causaal verband tussen instrument en uitkomstvariabele.

Bij het verzamelen van de nodige data voor deze analyse koppelden we de steundossiers met de gegevens beschikbaar bij VLAIO en met bedrijfseconomische gegevens uit de Belfirst databank.

4.2. Data-analyse steunaanvragers

Gemiddeld grotere bedrijven

Door na te gaan wat de toegevoegde waarde en tewerkstelling was in het jaar voor de toekenning van de steun bij steunontvangers en bedrijven die steun aanvroegen maar niet ontvingen, krijgen we inzicht in welke mate Strategische Transformatiesteun de bedrijven steunt die op voorhand al goed scoorden op deze variabelen.

We ontvingen van VLAIO zowel de goedgekeurde als de niet-goedgekeurde subsidieaanvragen voor elk jaar in de periode 2013-2019, dus kunnen we deze analyse doen voor de steunaanvragers afhankelijk van het jaar waarin de steun werd aangevraagd.

De onderstaande tabel geeft weer in welke mate de gemiddelde toegevoegde waarde en tewerkstelling reeds van elkaar verschilden in de twee groepen in het jaar voorafgaand aan de toekenning van de steun (benaderd door de beslissingsdatum). Via t-testen werd nagegaan in welke mate deze verschillen statistisch significant zijn.

⁷ De invloed van specifieke kenmerken van de onderneming zoals de bedrijfsgrootte, regio en de sector worden hierbij niet in rekening gebracht omdat een categorisering op basis van deze kenmerken tot te kleine groepen leidt om representatief te zijn.

Tabel 19: Verschillen in gemiddelde tewerkstelling en toegevoegde waarde in het jaar vóór de toekenning van de steun

	2013		2014		2015	
	tws	tw	tws	tw	tws	tw
Gesteunde bedrijven	348	38.791	375	65.573	338	60.481
Niet-gesteunde bedrijven	128	11.878	288	25.696	37	3.288
Vershil	220 (*)	26.913 (*)	87	39.877	301 (**)	57.194 (*)
	2016		2017		2018	
	tws	tw	tws	tw	tws	tw
Gesteunde bedrijven	539	61.918	144	18.916	252	21.098
Niet-gesteunde bedrijven	70	8.349	57	4657	46	3.202
Vershil	469 (**)	53.569 (*)	87 (**)	14.259 (**)	207	17.896

Opmerkingen: In 2013 werd geen steun toegekend, dus werd 2012 niet opgenomen in de tabel; Toegevoegde waarde is in 1000 euro; (*) statistisch significant op 10%-significantieniveau; (**) statistisch significant op 5%-significantieniveau.

De bovenstaande tabel toont ons bijvoorbeeld in de eerste kolom dat bedrijven die steun kregen in 2014 in het jaar voorafgaand aan de steun, 2013, gemiddeld 348 mensen tewerkstelden ten opzichte van slechts 128 in bedrijven die geen steun ontvingen. Het verschil van 220 werknemers is bovendien statistisch significant op 10%-significantieniveau.

De tabel toont ons inderdaad dat in het algemeen bedrijven die uiteindelijk gesteund werden voorhand reeds een aanzienlijk hogere toegevoegde waarde en tewerkstelling hadden dan de uiteindelijk niet-gesteunde bedrijven.

Evolutie toegevoegde waarde en tewerkstelling bij steunaanvragers

Tabel 20 toont de evolutie bij alle steunaanvragers (gesteunde en niet-gesteunde bedrijven) vanaf het jaar voor de toekenning van de steun tot en met 2018. De eerste kolom behandelt de steunaanvragers met een beslissingsdatum in 2014 en toont dus de totale wijziging over 5 jaar. De laatste kolom behandelt de bedrijven met een beslissingsdatum in 2018 en toont dus de wijziging over 1 jaar.

We observeren dat gesteunde bedrijven telkens een grotere toename van hun gemiddelde toegevoegde waarde en tewerkstelling ervaarden in vergelijking met niet-gesteunde bedrijven. We kunnen hier echter niet uit concluderen dat dit te wijten is aan de steunmaatregel. De verschillen tussen de twee beschouwde groepen zijn namelijk te groot om deze te vergelijken (zie bijvoorbeeld Tabel 19).

Tabel 20: Evolutie toegevoegde waarde en tewerkstelling bij steunaanvragers

	2013-2018	2014-2018	2015-2018	2016-2018	2017-18
gesteunde bedrijven					
Δtoegevoegde waarde (1000 eur)	4.792	9.493	13.570	16.880	1.092
Δtewerkstelling	31	18	50	50	10
niet-gesteunde bedrijven					
Δtoegevoegde waarde (1000 eur)	4.592	2.690	518	809	992
Δtewerkstelling	26	6	8	7	2

4.3. Effect van Strategische Transformatiesteun

In dit deel gaan we de relatie na tussen het ontvangen van strategische transformatiesteun en de creatie van enerzijds toegevoegde waarde en anderzijds tewerkstelling, de uitkomstvariabelen. We doen dit door de gesteunde bedrijven (de behandelingsgroep) te vergelijken met een zorgvuldig gekozen groep van bedrijven die geen steun ontving (de controlegroep). Een ideale controlegroep verschilt enkel van de behandelingsgroep op basis van behandelingsstatus (het al dan niet ontvangen van steun).

Via de door ons gekozen methode zullen we zowel de verschillen tussen de twee groepen proberen minimaliseren alsook ervoor zorgen dat als er toch (niet-geobserveerde) verschillen overblijven, deze onze resultaten zo weinig mogelijk vertekenen.

Methode

De door ons gevolgde methode is een combinatie van twee methodes: eerst wordt de controlegroep samengesteld aan de hand van *propensity score matching* (PSM), waarna we een *difference-in-differences* analyse (DiD) toepassen. Hieronder worden beide methodes kort toegelicht.

- ▶ Bij **propensity score matching** wordt een controlegroep samengesteld door voor ieder bedrijf uit de behandelingsgroep een bedrijf te zoeken dat geen steun heeft ontvangen maar sterk lijkt op het bedrijf dat wel steun heeft ontvangen. De mate van overeenstemming tussen de bedrijven wordt bepaald aan de hand van observeerbare kenmerken. Afhankelijk van deze observeerbare kenmerken krijgt elk bedrijf in deze methode een score toegekend die een benadering vormt voor de kans om steun te ontvangen. Vervolgens wordt voor ieder bedrijf uit de behandelingsgroep een bedrijf gezocht met een zo gelijk mogelijke propensity score. Na deze matchingprocedure kan de toegevoegde waarde of tewerkstelling bij de behandelingsgroep vergeleken worden met de controlegroep om het effect van de steunmaatregel te bepalen.

De observeerbare kenmerken die wij in onze analyse gebruikt hebben zijn bedrijfsgrootte, leeftijd, provincie, sector en de toegevoegde waarde in het jaar voor de toekenning van de steun. De groep bedrijven waaruit de controlegroep geselecteerd werd is vele malen groter dan de controlegroep zelf en bestaat uit ongeveer 6400 bedrijven uit de Belfirst-database. Het gaat om willekeurig geselecteerde Vlaamse bedrijven die geen transformatiesteun ontvangen hebben.

- ▶ Bij een **difference-in-differences schatting** is de impact van een steunmaatregel het verschil tussen enerzijds de verandering doorheen de tijd (voor en na het implementatiemoment van de steun) van de uitkomstvariabele in de behandelingsgroep en anderzijds de verandering doorheen de tijd van de uitkomstvariabele in de controlegroep. Wanneer enkel de verandering doorheen de tijd van de behandelingsgroep in beschouwing genomen zou worden, kan het effect van de maatregel niet onderscheiden worden van andere factoren zoals de conjunctuur. Wanneer enkel het verschil tussen behandelings- en controlegroep zou beschouwd worden is het niet mogelijk uit te sluiten dat niet-geobserveerde verschillen tussen beide groepen het verschil in de uitkomstvariabele tussen beide groepen beïnvloeden.

De difference-in-differences methode combineert beide benaderingen. Cruciaal is de veronderstelling dat mocht er geen steunmaatregel zijn, de behandelingsgroep eenzelfde evolutie als de controlegroep zou doormaken (gedreven door bijvoorbeeld de conjunctuur). Een voordeel van deze methode is dat ze toelaat dat er niet-geobserveerde verschillen bestaan tussen behandelings- en controlegroep die een invloed hebben op de uitkomstvariabele, voor zover deze verschillen constant zijn over de tijd. Door het verschil te nemen over de tijd van de uitkomstvariabele in beide groepen en vervolgens het verschil tussen beide groepen worden deze niet-geobserveerde verschillen namelijk verwijderd.

Door de difference-in-differences schatting te combineren met propensity score matching zorgen we er dus enerzijds voor dat de verschillen tussen de behandelingsgroep en controlegroep zo klein mogelijk gehouden worden en dat de eventueel overblijvende verschillen een zo gering mogelijke vertekening van het effect van de steunmaatregel veroorzaken. We testen overigens telkens of de behandelingsgroep en bijhorende controlegroep een gelijke trend vertonen in de jaren vóór het tijdstip van toekenning van de steun.

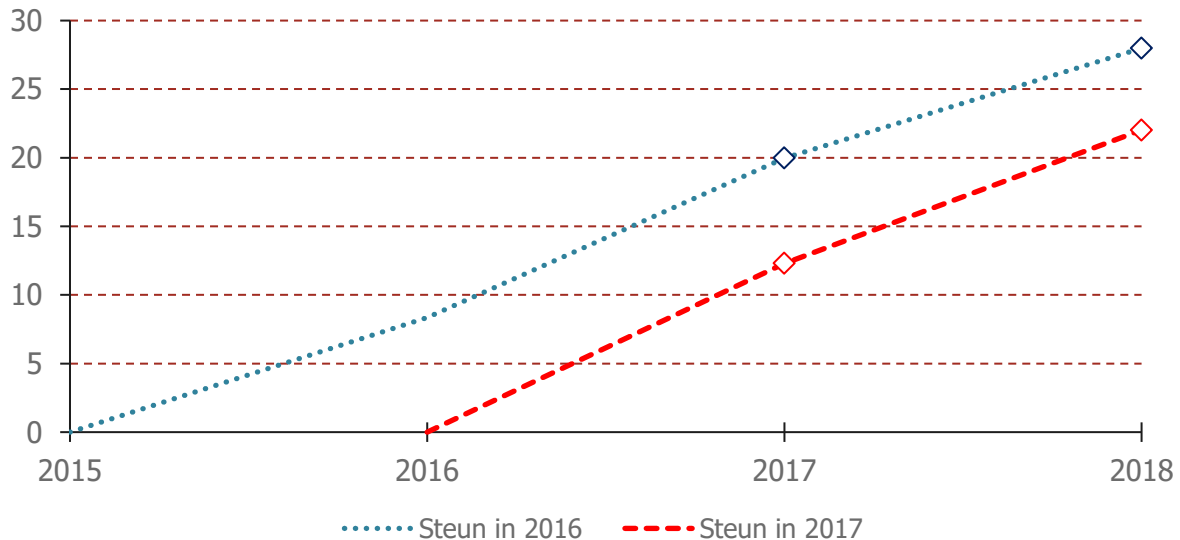
Resultaat

De resultaten van de DiD-analyse gecombineerd met PSM worden besproken aan de hand van Figuren 13 en 14.

In Figuur 13 wordt de extra groei van de toegevoegde waarde (in %-punt) weergegeven van gesteunde bedrijven in vergelijking met niet-gesteunde bedrijven sinds het jaar voor de toekenning van de steun.

We beschouwen in de figuur apart de bedrijven die steun kregen in 2016 en de bedrijven die steun kregen in 2017 en vergelijken ze met hun overeenstemmende controlegroepen. Voor de overige steun jaren genereerde onze methode geen afdoende controlegroepen omdat de evolutie van de toegevoegde waarde vóór het jaar van steuntoekenning in behandelings- en controlegroep niet sterk genoeg gelijkliep. Bedrijven die steun kregen in 2018 werden niet opgenomen aangezien er voor 2019 nog geen data beschikbaar zijn.

Figuur 13: Extra groei toegevoegde waarde (in %-punt) van gesteunde bedrijven in vergelijking met niet-gesteunde bedrijven

Opmerking: Een ruitje geeft aan dat het verschil tussen behandelings- en controlegroep significant is op 5%-significantieniveau.

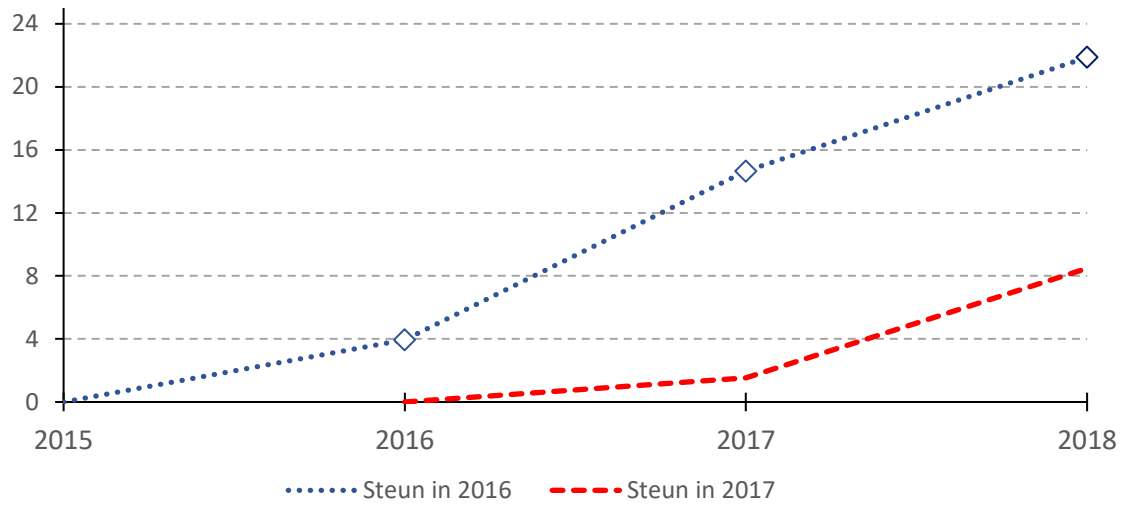
- ▶ De groei van de toegevoegde waarde voor bedrijven die steun ontvingen in 2016 was in het jaar van toekenning gemiddeld 8%-punt hoger dan bij bedrijven die geen steun ontvingen. Over de periode 2015-2016 groeide de toegevoegde waarde in de behandelingsgroep namelijk met gemiddeld 11% ten opzichte van 3% in de controlegroep. Dit verschil is echter niet statistisch significant. De extra groei van de toegevoegde waarde sinds 2015 loopt vervolgens op tot 20%-punt in 2017 (statistisch significant) om in totaal op 28%-punt uit te komen in 2018 (statistisch significant).
- ▶ Beschouwen we vervolgens de bedrijven die steun ontvingen in 2017, dan observeren we een extra groei in toegevoegde waarde van gemiddeld 12%-punt in het jaar van toekenning die verder oploopt tot 22%-punt in 2018. Beide groeiverschillen zijn hier statistisch significant.

Op basis van deze analyse kunnen we besluiten dat het ontvangen van steun gemiddeld genomen een substantieel positief effect heeft op de gegenereerde toegevoegde waarde.

Figuur 14 geeft weer welk effect de steunmaatregel op tewerkstelling heeft. We beschouwen hierbij opnieuw gesteunde bedrijven uit 2016 en 2017 en hun corresponderende controlegroepen.

- ▶ Bedrijven die steun toegekend kregen in 2016 zagen hun werkgelegenheid met 4%-punt meer groeien dan niet-gesteunde bedrijven in het jaar van toekenning. Gesteunde bedrijven zagen hun tewerkstelling namelijk stijgen met 5% terwijl niet-gesteunde bedrijven slechts 1% meer werknemers aanwierven. De extra groei van de tewerkstelling bij gesteunde bedrijven loopt op tot in totaal 22%-punt in 2018.

Figuur 14: Extra groei tewerkstelling (in %-punt) van gesteunde bedrijven in vergelijking met niet-gesteunde bedrijven

Opmerking: Een ruitje geeft aan dat het verschil tussen behandelings- en controlegroep significant is op 5%-significantieniveau.

5 / Evaluatie van de impact en de additionaliteit

In dit hoofdstuk willen, aanvullend aan de portfolio- en procesanalyse, een dieper inzicht krijgen in de effectiviteit, impact en additionaliteit van de steuninstrumenten. We doen dit aan de hand van de IDEA-methodologie 'economische hefboommeting'. De methode bestaat uit 2 onderdelen, een online bevraging en een interview-gedeelte.

- ▶ De bevraging heeft betrekking op het proces van de steunaanvraag en toekenning, de additionaliteit en de impact van de steun voor de onderneming. De interventielogica per steuninstrument is hiervoor een belangrijke input.

De online bevraging is gestuurd naar 311 contacten uit de VLAIO-database. De online bevraging is beantwoord door 96 respondenten. Dit maakt een responsgraad van 30,9%.

- ▶ De interviews zijn opgebouwd uit open vragen rond het proces van de steunaanvraag en toekenning, de additionaliteit en de impact van de steun voor de onderneming, en de bijdrage tot de doelstellingen van de steuninstrumenten.

15 interviews hebben de antwoorden van de ondernemingen op de online bevraging verder uitgediept.

Het voornaamste doel van deze methode is om na te gaan in welke mate de Strategische Transformatiesteun versterkend werkt naar de transformatie van de betrokken ondernemingen.

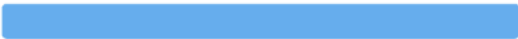
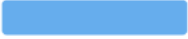

5.1. Gebruik van VLAIO-instrumenten

De respondenten hadden de mogelijkheid om aan te geven van welke andere VLAIO-instrumenten ze gebruik hebben gemaakt (voor de realisatie van het project) sinds 2015.

- ▶ De Strategische Transformatiesteun blijkt meestal in combinatie met de kmo-portefeuille (1 op 3) gebruikt te worden. Verder lijken bedrijven die steun krijgen van de Strategische Transformatiesteun ook gebruik te maken van O&O-bedrijfssteun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten (22%), van kmo-groeisubsidie (16%) én van de (nu uitgedoofde) kmo-innovatiesteun voor haalbaarheidsstudies en innovatieprojecten (7%).

Figuur 15: Van welke VLAIO-steuninstrumenten heeft uw onderneming sinds 2015 gebruik gemaakt in de realisatie van het project*? (n=94)

Antwoord	Totaal	% van antwoorden	%
Strategische Transformatiesteun	89		95%
Kmo-portefeuille	32		34%
O&O-bedrijfssteun (onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, ICON-projecten)	21		22%
Kmo-groeisubsidie	15		16%
O&O-bedrijfsprojecten (gestopt eind 2017)	7		7%
Baekelandmandaten	6		6%
Strategische Ecologiesteun	6		6%
Kmo-innovatiesteun (gestopt eind 2017 – KMO-haalbaarheidsstudies & KMO-innovatieprojecten)	3		3%
Ecologiepremie Plus	3		3%
Andere VLAIO-instrumenten, gelieve te specificeren:	1		1%
Innovatiemandaten	1		1%

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

5.2. Aanleiding en opstart van het project

In de online bevraging werd gevraagd naar de aanleiding voor het opstarten van het strategische project waarvoor VLAIO-steun werd aangevraagd.

Figuur 16: Wat was de belangrijkste aanleiding voor het opstarten van het strategisch project waarvoor u VLAIO-steun heeft aangevraagd? Meerdere mogelijkheden zijn mogelijk (n=91)

Antwoord	Gewogen score	%
De invoering van een nieuwe technologie		23%
Om een veranderingsproces binnen de onderneming op gang te brengen		17%
De overschakeling naar of uitbreiding met een nieuwe bedrijfsactiviteit		13%
Als reactie op veranderende marktsituatie- en omstandigheden		13%
De verdere uitbouw van een voorsprong op de concurrentie		12%
Ondersteunen van internationalisatie van activiteiten		9%
Om een kostenbesparing door te voeren		5%
Uit ecologische overwegingen		3%
Een toename van de concurrentie		3%
Wijzigingen in de consumentenvraag		2%
Ik weet het niet		0%

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

- ▶ De belangrijkste aanleiding voor de opstart van een project is de invoering van een nieuwe technologie (23%) en om een veranderingsproces op gang te brengen (17%). Gevolgd door de overschakeling naar of uitbreiding met een nieuwe bedrijfsactiviteit (13%) en als reactie op veranderende marktsituatie- en omstandigheden (13%) en het ondersteunen de internationalisatie van activiteiten (9%).
- ▶ Wijzigingen in de consumentenvraag (2%), het doorvoeren van kostenbesparingen (4%), ecologische overwegingen en een toename van de concurrentie (3%) zijn minder belangrijke drijfveren van de projecten.
- ▶ Projecten die gebruik maken van Strategische Transformatiesteun sluiten aan bij een nieuwe groeifase van een onderneming. Bijvoorbeeld om een veranderingsproces op te starten bij de overschakeling naar of uitbreiding met een nieuwe bedrijfsactiviteit. Een aantal types projecten kunnen, vaak in combinatie, onderscheiden worden:
 - Ondernemingen die zich verder onderscheiden op andere vlakken (vb. inzetten op hogere marktsegmenten, *customised* productie, ...), o.a. door stijgende concurrentie in hun traditionele markten;
 - Ondernemingen die steun gebruiken als sluitstuk van een innovatie- of ontwikkelingstraject (al of niet afgelegd met VLAIO-steun) waarbij geïnvesteerd moet worden in machines, opleidingen en/of gebouwen;
 - Bedrijven die hun waardeketen verlengen door zich te richten op de vermarkting van producten (vb. smart textiles), waar ze voordien een toeleverancier waren.

5.3. Reden steunaanvraag

Naast de aanleiding voor het opstarten van het strategische project, is er ook gepeild naar de belangrijkste reden(en) om via de Strategische Transformatiesteun het project te helpen realiseren.

Figuur 17: Wat was de belangrijkste reden om steun aan te vragen via VLAIO om het project te helpen realiseren, ongeacht of deze effecten zich gerealiseerd hebben? (n=91)

Antwoord	Gewogen score	%
steun zou bijdragen aan de financiële haalbaarheid van het project		28%
steun zou bijdragen aan de totale omvang van het project		23%
steun zou bijdragen aan een versnelde uitvoering van het project		19%
steun zou bijdragen aan een betere kwaliteit van het project		10%
steun zou bijdragen aan de verhoging van de duurzaamheid van het project		8%
steun zou bijdragen aan meer projecten tegelijkertijd te kunnen realiseren		7%
het project zonder steun economisch te risicovol zou zijn		3%
ander, gelieve te specificeren		0%

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

- ▶ De belangrijkste redenen om steun aan te vragen voor de realisatie van het project was de bijdrage aan de financiële haalbaarheid (28%), de totale omvang van het project (23%) en een versnelde uitvoering van het project (19%).

- ▶ De bijdrage aan een betere kwaliteit van het project (10%), het verhogen van de duurzaamheid van het project (7%) en meer projecten tegelijkertijd kunnen realiseren (5%) zijn minder belangrijke redenen om Strategische Transformatiesteun aan te vragen. Daarnaast geeft slechts 3% van de respondenten aan dat een project zonder steun economisch te risicovol zou zijn.
- ▶ De steun blijkt een belangrijke factor te zijn in het ontwikkelen van een *'first mover advantage'* in een bepaalde markt. De versnelling die bedrijven die steun ontvangen kunnen maken, o.a. door extra kwaliteit van de opleidingen en de aankoop van nieuwe apparatuur en machines wordt als zeer belangrijk ingeschat.

5.4. Resultaten en impact

5.4.1 Effecten op niveau van het bedrijf

De respondenten kregen een tabel met mogelijke effecten op het bedrijf waartoe de uitvoering van het project zou kunnen bijdragen met de vraag in welke mate het project al heeft bijgedragen of verwacht wordt te zullen bijdragen tot de realisatie van deze effecten. Omdat een meerderheid van de projecten nog in uitvoering zijn en/of een groeitraject inhouden, was het belangrijk ook naar de verwachtingen te peilen.

- ▶ Onder de **gerealiseerde effecten** blijkt een merendeel van de projecten substantieel bij te dragen aan (1) kennis- en competentieontwikkeling (66%), (2) het aanboren van een nieuw kennisdomein (63%), en (3) het sneller laten verlopen van product- en procesontwikkeling én het lanceren van een nieuw product of dienst (beiden 60%).
- ▶ Niet te verwaarlozen **verwachte effecten** zijn aan het lanceren van een nieuw product, dienst of businessmodel (43%), het betreden van een nieuwe internationale markt (41%), het verhogen van de export naar reeds bestaande markten, het versterken van reputatie en merknaam (33%) en het sneller laten verlopen van product- en procesontwikkeling (28%). Deze effecten reflecteren de doelstellingen (transformatie, innovatie, internationalisering) van het instrument.
- ▶ Voor een relatief grote groep respondenten stellen we vast dat het project aan een aantal effecten in de lijst niet zal bijdragen: (1) de creatie van spin-offs of outs, (2) de ontwikkeling goedkoper laten verlopen (3) het introduceren van een nieuw productieproces, (4) het verhogen van de duurzaamheid van een product en/of proces en (5) het verhogen van de export naar reeds bestaande markten is voor deze projecten niet of in beperkte mate van toepassing is.
- ▶ Met de steun kunnen ondernemingen verschillende sprongen voorwaarts nemen in relatie tot de optimalisatie, automatisatie en doorstroming van het productieproces (vaak met een verlaagde energiekost en minder afval), tot verbeterde werkomstandigheden voor het personeel (vb. isolatie, ergonomie) en tot de kwaliteit van hun personeel (upgrading, retooling, flexibiliteit en inzetbaarheid in verschillende productielijnen).

Figuur 18: Welke effecten deden zich uiteindelijk voor in uw onderneming, of verwacht u nog in de toekomst, dankzij de realisatie van het project? Het project heeft bijgedragen tot... (n=87)

	Niet of in beperkte mate bijgedragen	Reeds substantieel bijgedragen	Verwacht substantieel bij te dragen in de toekomst
kennis- en competentieverhoging (door o.a. training, management skills, strategie)	13%	66%	32%
het betreden van een nieuwe internationale markt	28%	32%	41%
het introduceren van een nieuw productieproces	18%	56%	31%
het lanceren van een nieuw product, dienst of businessmodel	17%	60%	28%
het aanboren van een nieuw kennisdomein	15%	63%	24%
product- en/of procesontwikkeling sneller laten verlopen	20%	60%	25%
de versterking van reputatie en merknaam	29%	41%	34%
het verhogen van de export naar reeds bestaande markten	34%	30%	39%
het verhogen van de duurzaamheid van product en/of proces	28%	47%	29%
product- en/of procesontwikkeling goedkoper laten verlopen	38%	51%	14%
nieuwe of verbeterde samenwerking met partners	40%	46%	16%
de creatie van spin-offs-/out	84%	8%	8%
ander, gelieve te specificeren	88%	8%	4%

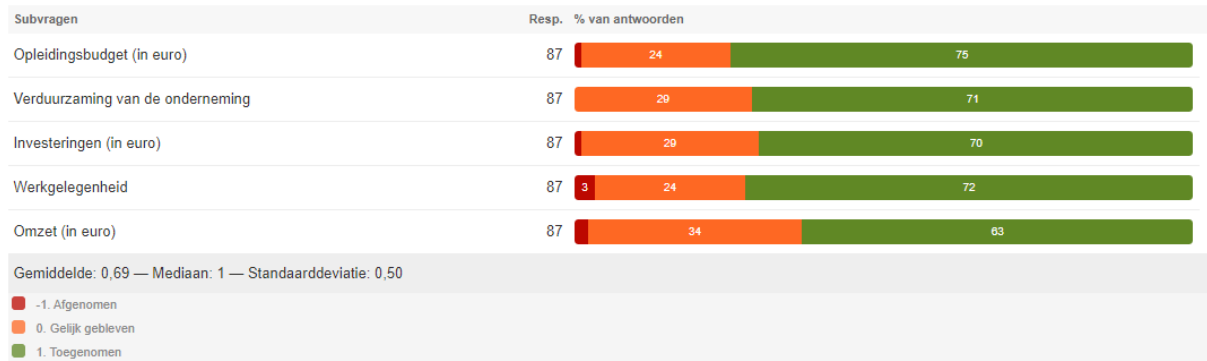
Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

5.4.2 Impact op niveau van het bedrijf

Naast de op kortere termijn realiseerbare effecten, hebben we de bedrijven ook bevraagd over de mogelijke impacts op langere termijn waartoe de uitvoering van het project zou kunnen bijdragen.

In de bevraging vroegen we de naar de impact van het project – sinds de start – op de werkgelegenheid, omzet, investeringen, verduurzaming en het opleidingsbudget.

Figuur 19: Hoe zijn volgende factoren in uw onderneming geëvolueerd sinds de start van het project? (n=87)

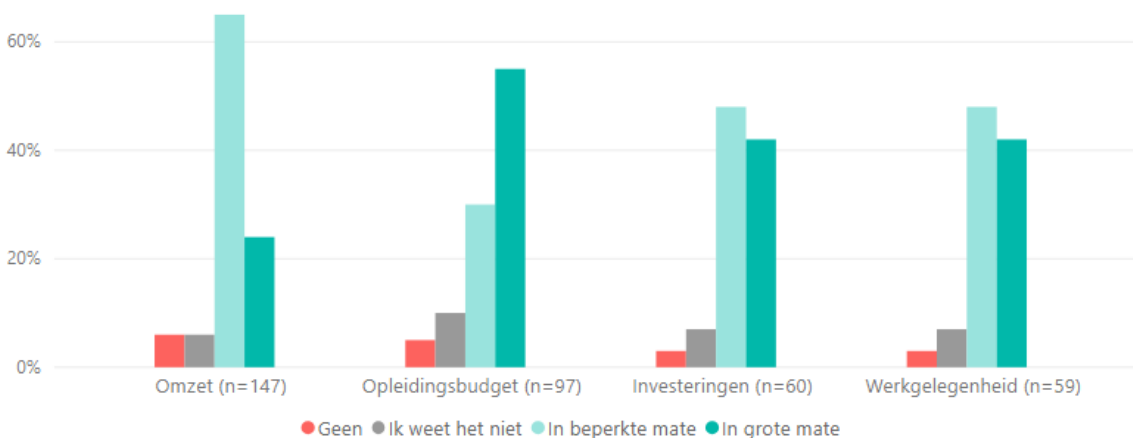
Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

- ▶ Meer dan 60% van de respondenten geeft aan dat sinds de start van het project alle opgelijste impacts (werkgelegenheid, omzet, investeringen, verduurzaming en opleidingsbudget) zijn toegenomen. Sinds de start van het gesteunde project is bij 75% van de bedrijven het opleidingsbudget, bij 7 op de 10 bedrijven zijn ook de werkgelegenheid, investeringen en de verduurzaming van de onderneming toegenomen. Bij meer dan 60% van de bedrijven is de omzet toegenomen.

Impact van de VLAIO-steun

Indien een positieve impact werd geïdentificeerd, werd ook gevraagd om de impact van de VLAIO-steun aan te geven én een inschatting gevraagd van de factoren voor de periode tussen opstart van het project en ogenblik van de bevraging en zoals verwacht in de komende drie jaar. Hier geldt ook dat omdat een deel van de projecten nog in uitvoering zijn en/of dat het over een groeitraject gaat, het belangrijk was naar de verwachtingen te peilen.

Figuur 20: U gaf aan dat de werkgelegenheid, omzet, investeringen of opleidingsbudget van uw onderneming gestegen is. Wat was de impact van de VLAIO-steun hiervan?

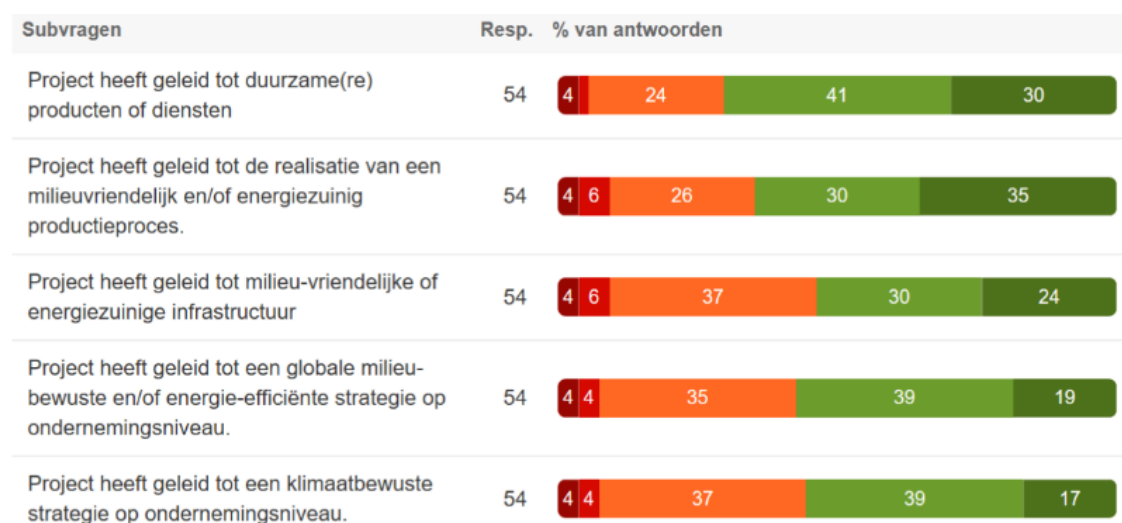
Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

- ▶ Wat de impact betreft op de groei van de werkgelegenheid, draagt de Strategische Transformatiesteun bij 42% van de respondenten in grote mate bij tot deze groei. Er is bovendien een belangrijke groep respondenten (48%) die aangeeft dat de steun in beperkte mate heeft bijgedragen tot de groei van de werkgelegenheid.
 - Nieuwe werknemers zijn in eerste instantie verbonden aan een nieuw productieproces. In veel gevallen zijn dit vaak (goedgeschoolde) operatoren en kwaliteitscontroleurs. Daarnaast zijn er ook extra aanwervingen in ondersteunende en administratieve functies (inkoop, sales & marketing, maintenance).
- ▶ Wat de impact betreft op de groei van de omzet, draagt de Strategische Transformatiesteun bij 24% van de respondenten in grote mate bij tot deze groei. Er is bovendien een belangrijke groep respondenten (65%) die aangeeft dat in beperkte mate heeft bijgedragen tot de groei van de werkgelegenheid.
 - In sommige gevallen zijn de productielijnen nog in opstartfase waardoor de productie nog op gang moet komen en de bijkomende omzetcijfers nog gering zijn.
- ▶ Wat de impact betreft op de groei van de investeringen, draagt de Strategische Transformatiesteun bij 42% van de respondenten in grote mate bij tot deze groei. Er is bovendien een belangrijke groep respondenten (48%) die aangeeft dat in beperkte mate heeft bijgedragen tot de groei van de investeringen.
 - Extra investeringen (vb. IP-beveiliging, gebouwen, externe consultancy, ...) gebeuren vaak samen met het investeringsproject waar steun voor is aangevraagd.
- ▶ Wat de impact betreft op de groei van het opleidingsbudget, draagt de Strategische Transformatiesteun bij 55% van de respondenten in grote mate bij tot deze groei. Er is bovendien een groep respondenten (30%) die aangeeft dat in beperkte mate heeft bijgedragen tot de groei van de werkgelegenheid. 10% van de ondernemingen geeft aan dat de steun geen impact heeft op het opleidingsbudget.
 - De opleidingssteun laat toe om het luik training en opleiding breder en structureler aan te pakken, eerder dan in de marge. Het verplicht om een opleidingsplan op te maken en te begroten. Ondernemingen gaan er daarna ook bewuster mee om. Een aantal ondernemingen geeft verder aan dat werknemers op deze manier verder verankerd zijn in het bedrijf.

Verduurzaming van de onderneming

In de online bevraging bevroegen we ook specifiek de impact van het project op de verduurzaming van de onderneming.

Figuur 21: Wat is de impact van het project op de verduurzaming van uw onderneming? (n=99)

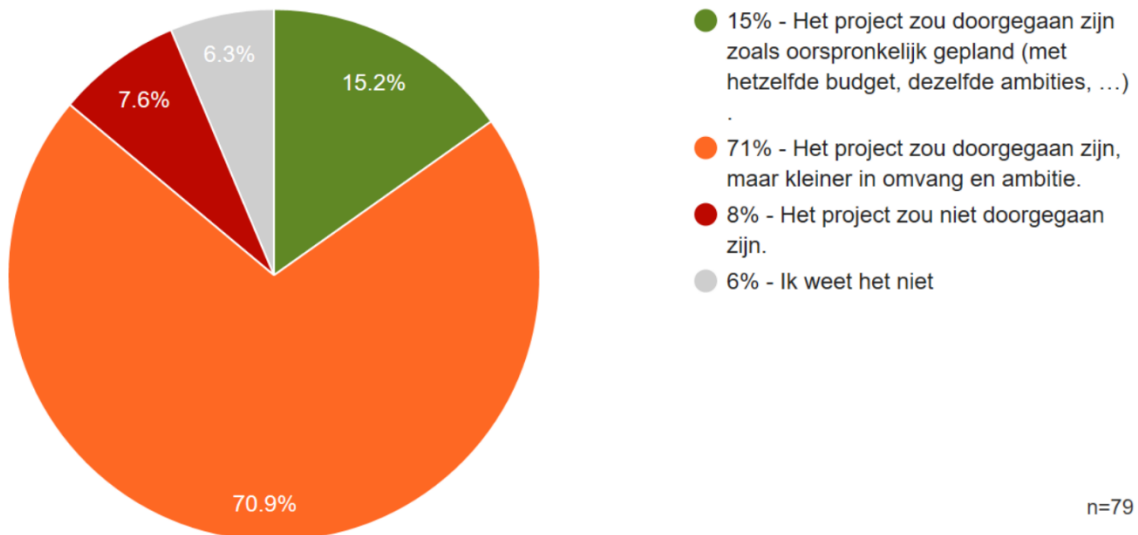
Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

- ▶ Wat de impact betreft op de verduurzaming van de onderneming, draagt het gesteunde project voornamelijk bij tot duurzame(re) producten of diensten en de realisatie van een milieuvriendelijke en/of energiezuinig productieproces.

5.5. Belang van de steun (additionaliteit)

We stelden de respondenten ook de (hypothetische) vraag over wat er zou gebeurd zijn indien het project geen steun zou hebben gekregen.

Figuur 22: Wat zou er met het project gebeurd zijn indien u hiervoor geen VLAIO-steun zou hebben ontvangen?

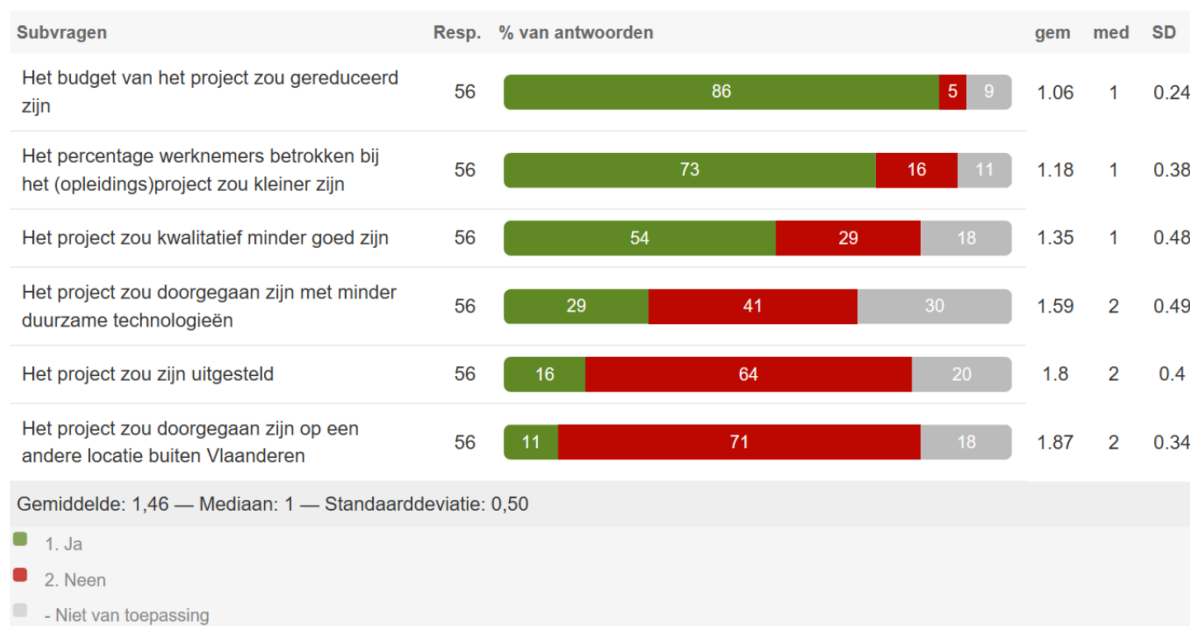
Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

- ▶ Vooreerst stellen we op basis van deze vraag vast dat ongeveer 7 op 10 projecten wel zou doorgaan, maar met wijzigingen in omvang en ambitie. We spreken dan van partiële project-additionaliteit.

De respondenten die antwoordden dat het project zou doorgaan met wijzigingen, werden vervolgens gevraagd naar welke wijzigingen dan zouden worden doorgevoerd (opnieuw hypothetisch).

- ▶ De meest aangeduide (hypothetische) wijziging is de verwachting dat het budget zou gereduceerd zijn, daarnaast is de verwachting in $\frac{3}{4}$ van de projecten dat een kleiner percentage van de werknemers betrokken zouden zijn én dat in de helft de kwaliteit minder goed zou zijn. 29% van de projecten zouden doorgedaan zijn met minder duurzame technologieën, ook al is dit voor meer $\frac{1}{3}$ van de projecten niet van toepassing.
- ▶ Een kleine groep (11%) geeft aan dat de investering dan zou doorgedaan zijn op een locatie buiten Vlaanderen. Een gedeelte (16%) van de projecten zouden uitgesteld worden of uitgevoerd op een langere termijn.

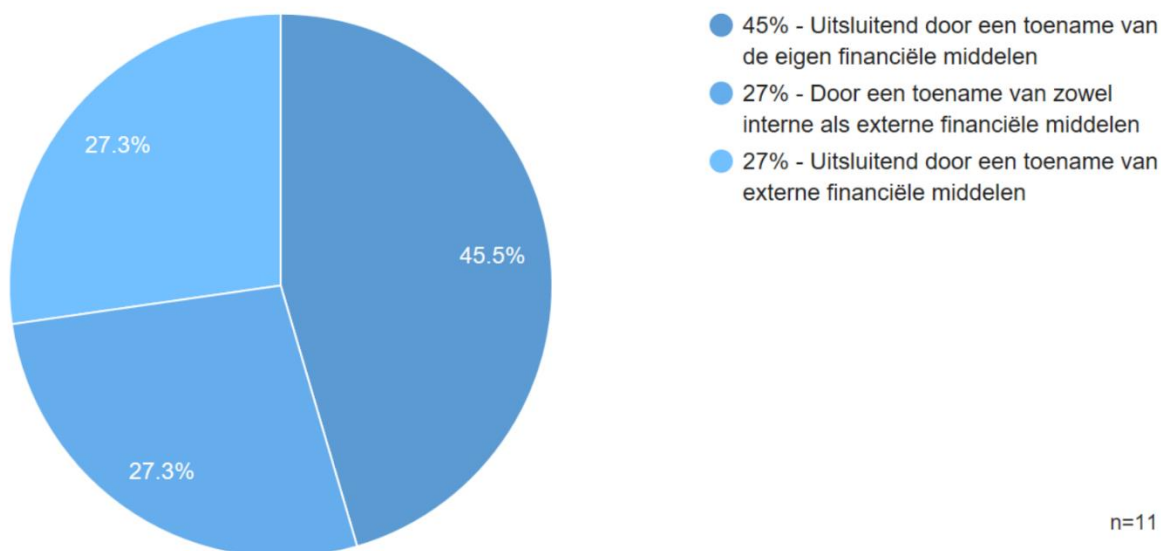
Figuur 23: Duid aan op welke wijze het project gewijzigd zou zijn indien het ook zonder VLAIO-steun zou zijn doorgedaan (n=139)

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

- ▶ 8% van de ondernemingen stelt dat de projecten niet doorgedaan zouden zijn. Bijna 15% zou doorgedaan zijn zoals gepland, zonder wijzigingen. Van deze groep zou de helft eigen financiële middelen gebruiken om de niet-ontvangen steun te compenseren, 1/4 bedrijven gaven aan zowel interne als externe financiële middelen te gebruiken of enkel externe financiële middelen aan te trekken. In die (zeldzame) gevallen is er geen project-additionaliteit.

Figuur 24: Op welke wijze zou u de niet-ontvangen steun compenseren?

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

- ▶ De additionaliteit van de steun kwam ook aan bod in de interviews. De additionaliteit bleek voor deze bedrijven vooral betrekking te hebben op de schaal van de projecten (breedte en diepte), de versnelde uitvoeringstermijn en het grotere budget. De investeringssteun van maximum 8% zal nooit de reden zijn om een project uit te voeren, maar het zorgt er wel voor dat vervolginvesteringen makkelijker worden.

- ▶ Een aantal ondernemingen geeft aan dat het verkrijgen van een "VLAIO-stempel" een keurmerk is voor banken. Op deze manier zullen banken ook extra financiële inspanningen doen. Een aantal ondernemingen kan subsidies combineren met externe financiering. Zonder de subsidie is het moeilijker om externe financiering op te halen.

5.6. Suggesties voor bijsturing van de maatregel

De respondenten kregen tenslotte ook een aantal mogelijke suggesties voor aanpassing van Strategische Transformatiesteun voorgeschoteld met de vraag in welke mate ze hiermee akkoord zouden gaan.

Figuur 25: In welke mate gaat u akkoord met volgende stellingen?

Subvragen	Resp.	% van antwoorden	gem	med	SD
Investerings- en opleidingssteun moet ook mogelijk zijn voor bedrijven die niet transformeren.	78		3.79	4	1.04
Strategische Transformatiesteun moet in de eerste plaats gericht zijn op innovatieve projecten (m.a.w. het beoordelingscriterium 'innovatie' moet behouden blijven als uitsluitingsvoorwaarde).	78		3.59	4	0.98
De invulling van het innovatiecriterium is duidelijk en transparant.	78		3.53	4	0.84
Het minimale investeringsbedrag voor Strategische Transformatiesteun moet verlaagd worden zodat ook kleinere projecten in aanmerking komen.	78		3.49	3	0.97

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

- ▶ Twee derde van de ondernemingen stelt dat Strategische Transformatiesteun ook moet mogelijk zijn voor ondernemingen die niet transformeren
- ▶ Twee derde van de ondernemingen gaat akkoord dat innovatie een uitsluitingscriterium moet blijven, iets minder ondernemingen gaan akkoord met de stelling dat dit criterium duidelijk is.
- ▶ Bij de stelling of het minimale investeringsbedrag moet verlaagd worden is het antwoord verdeeld (50/50).

6 / Conclusies

Dit hoofdstuk bevat de samenvattende conclusies waarbij we de inzichten uit de verschillende analyses voor Strategische Transformatiesteun (STS) samenbrengen. We vatten eerst de karakteristieken van het instrument samen en zetten een aantal kerncijfers op een rij op basis van de portfolio-analyse. Vervolgens presenteren we de belangrijkste resultaten met betrekking tot de proceskwaliteit. Daarna gaan we in op de effectiviteit, impact en additionaliteit van STS. Op basis van de evaluatieresultaten komen we tot adviezen met het oog op de optimalisering van het instrument.

6.1. Kenmerken

- ▶ Het instrument Strategische Transformatiesteun beoogt finaal bij te dragen aan de versterking van het Vlaams economisch weefsel (waardekets en clusters), en de verankering (en acquisitie) van (nieuwe) bedrijven in Vlaanderen. Het instrument beoogt een antwoord te bieden op een aantal problemen en uitdagingen van Vlaamse ondernemingen in transformatie. De interventie mag niet leiden tot het verminderen van de eigen investeringen, maar dient een aanvulling erop te zijn.
- ▶ De directe realisatie van de interventie richt zich hierbij specifiek op transformatieprojecten, geplande veranderingsprocessen wat betreft innovatie, internationalisering en verduurzaming. Dit doen de ondernemingen door de implementatie van een transformatieplan in de processen en organisatie van de onderneming. Concreet zijn dit **investeringen** en **opleidingen** die bijdragen aan een nieuw product, dienst of proces.
- ▶ Het transformatieproject moet leiden tot een aantal belangrijke resultaten, namelijk:
 - Vermarkting van innovaties;
 - Invoeren van nieuwe businessmodellen;
 - Samenwerking met bedrijven of kennisinstellingen;
 - Bewerken van nieuwe internationale markten met groeipotentieel;
 - Efficiënter werken met materialen en energie en met een meer optimale benutting van het menselijk potentieel.
- ▶ Het instrument Strategische Transformatiesteun is een interventie in de vorm van een basissteun voor investeringen (8%) en/of opleidingen (20%) en eventueel een bonussteun (max. 25% van basissteun) afhankelijk van de bijkomende tewerkstelling. De maximale steun bedraagt € 1 000 000 (basis) aangevuld met maximaal € 250 000 bonus voor tewerkstelling.

6.2. Kerncijfers

Start	• Oktober 2013		
Aantal dossiers	<ul style="list-style-type: none"> • Ingediend: 549 • Goedgekeurd: 373 		
Totale steun	• 244,4 miljoen euro		
Steun per dossier	<ul style="list-style-type: none"> • Gemiddeld: 655.243 euro • Mediaan: 479.997 euro • Minimum: 22.703 euro • Maximum: 4.800.000 euro 		
Naar grootte	<i>Groot</i> <ul style="list-style-type: none"> • 50,4% • 123,2 miljoen euro • 138 dossiers 	<i>Middelgroot</i> <ul style="list-style-type: none"> • 27,3% • 66,8 miljoen euro • 112 dossiers 	<i>Klein</i> <ul style="list-style-type: none"> • 22,2% • 54,4 miljoen euro • 123 dossiers
Naar sector	Industrie Groot- en detailhandel Vervoer en opslag Vrije beroepen, wetenschappen Administratieve diensten	<ul style="list-style-type: none"> • 166 913 826 euro • 26 270 474 euro • 17 934 644 euro • 11 092 381 euro • 4 993 690 euro 	
Naar regio	<ul style="list-style-type: none"> • Antwerpen (29% - 70,9 miljoen euro) • West-Vlaanderen (26,1% - 63,3 miljoen euro) • Limburg (21,9% - 53,6 miljoen euro) • Oost-Vlaanderen (13,3% - 32,6 miljoen euro) • Vlaams-Brabant (4% - 9,9 miljoen euro). • Andere (5,6% - 13,7 miljoen euro) 		

- ▶ Van bij de opstart in 2013 tot en met 30 juni 2019 telt het instrument Strategische Transformatiesteun 549 aanvragen. 517 dossiers werden ontvankelijk verklaard en 373 dossiers goedgekeurd. Het aantal dossiers is niet gelijkmatig verdeeld over de jaren. Het aantal dossiers kende een sterke terugval in 2017. Dit is te verklaren door een verstrenging van de criteria waarbij het innovatief karakter als primordiaal werd gesteld.
- ▶ In totaal is voor meer dan 244,4 miljoen euro Strategische Transformatiesteun toegekend aan 373 ondernemingen. Meer dan de helft van de steun gaat naar investeringen, 43% naar steun voor opleidingen en 4% gaat naar bonussteun. Het goedkeuringspercentage ligt op 72,1%.
- ▶ Het gemiddelde steunbedrag per goedgekeurd dossier is 655.243 euro. Investeringsdossiers krijgen gemiddeld 509.925 euro steun, opleidingsdossiers ontvangen 350.531 euro. Het mediaanbedrag per dossier bedraagt 479.997 euro. Voor investeringen is dit 325.508 euro, voor opleidingen is dit 151.425 euro en voor bonussteun is dit 43.295 euro.
- ▶ Het relatief grote verschil tussen het gemiddelde steunbedrag en het mediaan-bedrag is te wijten aan een aantal 'superstrategische' dossiers die de gemiddelde bedragen naar boven trekken. Er is een (licht) stijgende tendens waarneembaar bij de gemiddelde en mediane bedragen per dossier.
- ▶ Van de 373 goedgekeurde dossiers ontvangen 299 dossiers opleidingssteun en 253 dossiers investeringssteun. 179 dossiers ontvangen zowel investeringssteun als opleidingssteun. Iets minder dan één op de twee dossiers (175) ontvangen ook bonussteun. Van de 179 gemengde dossiers zijn er 104 die ook bonussteun krijgen.
- ▶ Ondanks hun groter aandeel in het aantal dossiers hebben opleidingsprojecten dus een kleiner aandeel in de totaal toegekende steun, aangezien het lagere gemiddelde steunbedrag dat aan opleidingsprojecten wordt toegekend.
- ▶ Globaal zien we dat de grote ondernemingen de helft van alle toegekende steun voor hun rekening nemen, wat niet overeenkomt met hun aantal in het totale aantal dossiers (37%). Kleine ondernemingen nemen een vijfde van de toegekende steun voor hun rekening en een derde van het aantal goedgekeurde dossiers. Middelgrote ondernemingen nemen 27% van de toegekende steun voor hun rekening en 30% van het aantal goedgekeurde dossiers.

- ▶ Naar sector blijkt dat het instrument voornamelijk gericht is op industriële ondernemingen. Zij ontvangen 70% van de steun. Daarna volgen de sectoren 'groot- en detailhandel' (11%) en 'vervoer en opslag' (7%).
- ▶ De meeste steun wordt toegekend aan dossiers in de provincies Antwerpen (29%) en West-Vlaanderen (26%). Daarna volgen Limburg, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Voor Antwerpen kan dit verklaard worden door de economische positie van de provincie in het Vlaamse Gewest, met een hoog aandeel in het BBP en in de totale werkgelegenheid. Bij de investeringssteun gaat een belangrijk deel van de steun naar Limburg (en West-Vlaanderen).
- ▶ Meer dan de helft van de gesteunde ondernemingen is ouder dan 25 jaar. 31% van de ondernemingen is tien of meer jaar oud. 15% van de gesteunde ondernemingen is minder dan 10 jaar oud.
- ▶ De mediane doorlooptijd voor een ingediend dossier bij het instrument Strategische Transformatiesteun bedraagt 157 dagen.

6.3. Proces en proceskwaliteit

- ▶ De Strategische Transformatiesteun wordt vaak in combinatie met de kmo-portefeuille (1 op 3) gebruikt. Ondernemingen maken daarnaast ook gebruik van O&O-bedrijfssteun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten (22%), van kmo-groeisubsidie (16%) én van de (nu uitgedoofde) kmo-innovatiesteun voor haalbaarheidsstudies en innovatieprojecten (7%).
- ▶ Meer dan de helft heeft de steunmaatregel leren kennen via een consultant. Meer dan 1 op 5 geeft aan dat ze de steun leerden kennen door zelf op zoek te gaan. Verder blijkt het belang van de eigen communicatie, zoals de website en presentaties van Agentschap Innoveren & Ondernemen belangrijk te zijn.
- ▶ Bijna 3 op 4 van de ondernemingen is extern begeleid door een private consultant die gespecialiseerd is in de voorbereiding van het aanvraagdossier. 17% geeft aan dat ze niet extern begeleid zijn. 8% geeft aan door een adviseur van een ondernemingsorganisatie te zijn geholpen.
- ▶ Een overgrote meerderheid (90%) is tevreden over deze externe begeleiding. Dit geldt zowel voor ondersteuning door VLAIO-adviseurs als voor externe consultants. De ondernemingen deden voornamelijk een beroep op begeleiding uit gebrek aan kennis met betrekking tot de steunmaatregel en de complexiteit van de procedure. Daarnaast geven de ondernemingen aan dat de consultant vaker de juiste "VLAIO"-formulering weet te vinden en dat het risico om een aanvraag afgewezen te zien door een formele fout in de procedure te groot is om zelf de aanvraag in te dienen.
- ▶ De gebruikersfeedback geeft aan dat de meeste ondernemingen voldoende informatie vinden op de VLAIO-website om hun aanvraag vlot in te dienen, bijna 68% van de ondernemingen zegt tevreden te zijn over de informatie.
- ▶ In het algemeen geven de ondernemingen aan dat de voorwaarden en beslissingscriteria duidelijk, up to date en relevant zijn. Het project wordt ruim bekeken wat een zekere flexibiliteit geeft. Een aantal ondernemingen geeft echter aan dat de beslissingsprocedure en de gerelateerde beschrijving van de beoordelingscriteria onduidelijk zijn. Er zijn een aantal opmerkingen wat betreft de helderheid van de beslissingscriteria en voorwaarden voor de steun en de interpretatie van de aanvraag door VLAIO. Dit werkt volgens de feedback het inschakelen van de 'ervaring' van consultants in de hand.
- ▶ De ondernemingen geven aan dat ze in het algemeen tevreden tot heel tevreden zijn over de hulpvaardigheid van de VLAIO-dossierbehandelaar. Bij Strategische Transformatiesteun is 74% minstens tevreden, waarvan 31% 'heel tevreden'. Er zijn lichte verschillen in tevredenheid vast te stellen bij de verschillende fases, met name bij de begeleiding en ondersteuning voor de beslissing van de steunaanvraag waar de tevredenheid iets minder hoog ligt.
- ▶ Een investeringstraject in een onderneming moet, eens beslist, snelheid maken. Aandacht voor de doorlooptijd van het dossier is daarom zeer belangrijk voor bedrijven. Omtrent de doorlooptijd vindt 65% van de ondernemingen dit in verhouding tot de omvang van de gevraagde steun. Een kleiner aandeel (23%) schat de verhouding neutraal of minder in.

- ▶ Er is globaal gesproken een grote tevredenheid met betrekking tot de voorwaarden, procedures en VLAIO-dienstverlening verbonden aan de Strategische Transformatiesteun. Ondernemingen zijn algemeen tevreden, in het bijzonder over de uitbetaling van een eerste schijf bij de start, maar ook over de snelheid van de uitbetaling bij afronding van het project.

6.4. Effectiviteit, impact en additionaliteit van de steun

- ▶ De belangrijkste aanleiding voor de opstart van een project dat gebruik maakt van Strategische Transformatiesteun is de invoering van een nieuwe technologie (23%) en om een veranderingsproces op gang te brengen (17%). Belangrijke andere (secundaire) redenen zijn de overschakeling naar of uitbreiding met een nieuwe bedrijfsactiviteit (13%), als reactie op veranderende marktsituatie- en omstandigheden (13%) en het ondersteunen van de internationalisatie van activiteiten (9%).

Strategische Transformatiesteun sluit vaak aan bij een nieuwe groeifase van de onderneming. Bijvoorbeeld om een veranderingsproces op te starten bij de overschakeling naar of uitbreiding met een nieuwe bedrijfsactiviteit.

- ▶ De belangrijkste redenen om steun aan te vragen voor de realisatie van het project was de bijdrage aan de financiële haalbaarheid (28%), bijdrage aan de totale omvang van het project (23%) en een versnelde uitvoering ervan (19%).

De steun is een belangrijke factor in het ontwikkelen van een 'first mover advantage' in een bepaalde markt. De versnelling die ondernemingen met de steun kunnen maken, o.a. door extra kwaliteit van de opleidingen en de aankoop van andere types machines wordt als zeer belangrijk ingeschat.

- ▶ De steun draagt substantieel bij tot vele doelen, maar in het bijzonder tot (1) kennis- en competentieontwikkeling (66%), (2) het aanboren van een nieuw kennisdomein (63%), en (3) het sneller laten verlopen van product- en procesontwikkeling én het introduceren van een nieuw product of dienst (beiden 60%).

Ondernemingen nemen door het transformatieproject een aantal sprongen in relatie tot de optimalisatie, automatisatie en doorstroming van het productieproces, betere werkomstandigheden en kwaliteit van het personeel.

- ▶ Sinds de start van het ondersteunde project is bij 75% van de bedrijven het opleidingsbudget toegenomen, bij 7 op de 10 bedrijven zijn ook de werkgelegenheid, investeringen en de verduurzaming van de onderneming toegenomen. Bij meer dan 60% van de bedrijven is de omzet toegenomen. Voor de meeste factoren zijn de resultaten mede te danken aan de VLAIO-steun.
- ▶ Op basis van de econometrische analyse kunnen we besluiten dat het ontvangen van steun gemiddeld genomen een substantieel positief effect heeft op de gegenereerde toegevoegde waarde en tewerkstelling bij de ondersteunde ondernemingen.
- ▶ De steun heeft toegelaten om meer in te zetten op training, met name voor nieuwe werknemers gerelateerd aan het productieproces, om extra aanwervingen te doen in de ondersteunende functies (vb. sales & marketing, maintenance) en op extra investeringen. Omdat veel bedrijven nog in een opstartfase zitten is de invloed op de omzetcijfers nog gering. Verduurzaming situeert zich voornamelijk in duurzame(re) producten of diensten en de realisatie van een milieuvriendelijke en/of energiezuinig productieproces.
- ▶ Ongeveer 7 op 10 projecten zou zijn doorgegaan zonder steun, maar met wijzigingen in omvang en ambitie. Een kleiner percentage van de werknemers zou betrokken zijn én in de helft zou de projectkwaliteit minder goed zijn (vb. minder duurzame technologieën). Een kleine groep (11%) geeft aan dat de investering zou doorgegaan zijn op een locatie buiten Vlaanderen. Een gedeelte (16%) van de projecten zouden uitgesteld of uitgevoerd worden op een langere termijn.
- ▶ 8% van de ondernemingen stelt dat de projecten niet doorgegaan zouden zijn. Bijna 15% zou doorgegaan zijn zoals gepland, zonder wijzigingen. Van deze groep zou de helft eigen financiële middelen gebruiken om de niet-ontvangen steun te compenseren, 1/4 bedrijven gaven aan zowel dit met interne en externe financiële middelen te financieren. In die (zeldzame) gevallen is er geen project-additionaliteit.

6.5. Advies

Op basis van de evaluatieresultaten voor de Strategische Transformatiesteun komen we tot volgend advies met het oog op de optimalisering van het instrument. We hebben de aanbevelingen opgedeeld in drie categorieën, met name elementen van de Strategische Transformatiesteun die best behouden blijven, waarachter een punt wordt gezet en die voor bijsturing in aanmerking komen.

Type maatregel	Aanbevelingen Strategische Transformatiesteun
Behouden	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Strategische Transformatiesteun is één van de belangrijkste Vlaamse instrumenten voor opleidingssteun op initiatief van (grote) bedrijven. De steun draagt substantieel bij tot kennis- en competentieontwikkeling en een verhoging van de kwaliteit van trainingen en opleidingen. ▶ Uit de portfolio-analyse blijkt dat voornamelijk gevestigde, grote industriële bedrijven strategische transformatiesteun ontvangen. Aangezien strategische transformatiesteun het Vlaamse industriële weefsel beoogt te vernieuwen, is deze <i>bereikte</i> doelgroep van bedrijven in overeenstemming met de <i>beoogde</i> doelgroep. Aandachtspunt is evenwel dat er slechts een heel beperkt aantal dossiers zijn van kennisintensieve buitenlandse bedrijven (in het kader van de acquisitie-doelstelling een belangrijk punt, zoals ook verwoord in de Beleidsnota Economie 2019-2024). ▶ De begeleiding van de dossierbehandelaars wordt positief bevonden. Een aandachtspunt hierbij is evenwel de grote rol bij de voorbereiding en indiening van de dossiers door private consultants.
Stoppen	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Het toekennen van bonussteun dient in vraag gesteld te worden. Momenteel is de toegekende steun niet in verhouding met de eerder omslachtige en tijdsintensieve procedure voor de afwikkeling ervan. Wel dient de impact of hefboom van de steun op de investeringen, omzet, toegevoegde waarde, tewerkstelling en opleiding van de gesteunde bedrijven opgevolgd te worden, om zo de meerwaarde van STS voor de Vlaamse economie te beoordelen.
Bijsturen	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Strategische Transformatiesteun duidelijker positioneren als belangrijk strategisch instrument voor opleidingen en levenslang leren. ▶ Het aantal beoordelingscriteria rationaliseren, met focus op innovatie en internationalisering als belangrijkste criteria. ▶ Het 'innovatie'-criterium wordt best scherper gesteld, momenteel heerst er vaak verwarring over wat nu precies als innovatie geldt en wat niet (bv. het onderscheid tussen de implementatie van een innovatie versus de innovatie zelf, diensteninnovatie, productinnovatie). ▶ Het VLAIO-netwerk zou meer geëngageerd moeten worden als begeleidingskanaal, zeker organisaties als ondernemings- en sectorfederaties, waarbij vervolgens het VLAIO-team de begeleiding van de steunvragende ondernemingen kan overnemen. ▶ De interne procesflow kan efficiënter: het aantal afdelingen/personen waarlangs een dossier moet passeren is momenteel hoog. Als het aantal tussenschakels kan verminderen, wordt ook de doorlooptijd van de dossierbehandeling korter, wat een positief effect kan hebben op het investeringstraject.

7 / Overzicht extra tabellen en lijst van interviews

7.1. Interviews

Bedrijf	Provincie	Type onderneming	Jaar oud	Sector
Marcel Liebaert	Oost-Vlaanderen	MiddelGrote Onderneming	94	Industrie
Vandersanden Steenfabrieken	Limburg	Grote Onderneming	28	Industrie
Finipur	West-Vlaanderen	Kleine Onderneming	12	Industrie
Indusclean	Oost-Vlaanderen	Kleine Onderneming	17	Administratieve en ondersteunende diensten
Rein4ced	Vlaams Brabant	Kleine Onderneming	4	Industrie
Octinion	Vlaams Brabant	Kleine Onderneming	10	Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten
Almec	Limburg	Kleine Onderneming	29	Industrie
DAF Trucks Vlaanderen	Antwerpen	Grote Onderneming	26	Industrie
Vika	West-Vlaanderen	MiddelGrote Onderneming	49	Industrie
Laser Cladding Venture	Antwerpen	Kleine Onderneming	3	Industrie
Nippon Shokubai Europe	Antwerpen	Grote Onderneming	20	Industrie
Soleras Advanced Coatings	Oost-Vlaanderen	Grote Onderneming	36	Industrie
Biocartis	Antwerpen	MiddelGrote Onderneming	8	Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten
Confiserie Van Den Bulcke	West-Vlaanderen	Kleine Onderneming	41	Industrie

7.2. Extra tabellen

Tabel 21: Profiel van gesteunde ondernemingen naar sector (in euro toegekende steun)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totaal
Industrie	19 765 045	24 089 908	40 088 687	41 924 196	25 439 650	15 606 339	166 913 826,53
Groot- en detailhandel	2 449 121	8 366 592	4 901 925	3 485 809	4 641 642	2 425 386	26 270 474,98
Vervoer en opslag	2 500 000	5 051 088	1 671 701	4 640 136	4 071 720	0	17 934 644,28
Vrije beroepen, wetenschappen	0	323 428	6 305 278	1 836 622	2 627 053	0	11 092 381,65
Administratieve diensten	0	0	4 177 238	726 321	0	90 132	4 993 690,49
Bouwnijverheid	0	0	3 218 173	539 691	968 456	0	4 726 320,76
Informatie en communicatie	384 801	1 166 970	1 397 920	919 726	758 514	0	4 627 931,67
Kunst, amusement en recreatie	0	0	2 350 000	0	0	297 898	2 647 897,97
Distributie van water; afval	1 002 120	0	0	0	99 660	0	1 101 780,00
Financiële activiteiten	0	0	1 081 499	0	0	0	1 081 499,01
Gezondheidszorg en dienstverlening	0	0	1 050 000	0	0	0	1 050 000,00
Productie en distributie van energie	0	0	0	680 400	319 555	0	999 955,32
Horeca	0	405 783	0	0	0	183 440	589 223,00
Overige diensten	376 000	0	0	0	0	0	376 000,00

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Tabel 22: Profiel van gesteunde ondernemingen naar sector (in aantal dossiers)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totaal
Industrie	41	44	62	53	38	18	256
Groot- en detailhandel	5	11	13	7	7	4	47
Vervoer en opslag	1	2	3	4	2	0	12
Vrije beroepen, wetenschappen	0	1	9	4	3	0	12
Administratieve diensten	0	0	4	1	0	1	6
Bouwnijverheid	0	0	5	2	1	0	8
Informatie en communicatie	2	2	5	1	2	0	12
Kunst, amusement en recreatie	0	0	2	0	0	1	3
Distributie van water; afval	2	0	0	0	1	0	3
Financiële activiteiten	0	0	3	0	0	0	3
Gezondheidszorg en dienstverlening	0	0	1	0	0	0	1

Productie en distributie van energie	0	0	0	1	1	0	2
Horeca	0	1	0	0	0	0	1
Overige diensten	1	0	0	0	0	0	1

bron: VLAIO, bewerking door Idea Consult

Figuur 26: U gaf aan dat de werkgelegenheid, omzet, investeringen of opleidingsbudget van uw onderneming gestegen is. Wat was de impact van de VLAIO-steun hiervan?

	In grote mate	In beperkte mate	Geen	Ik weet het niet
Werkgelegenheid (n=59)	42%	48%	3%	7%
Omzet (n=147)	24%	65%	6%	6%
Investerings (n=60)	42%	48%	3%	7%
Opleidingsbudget (n=97)	55%	30%	5%	10%

Bron: online bevraging, bewerking door Idea Consult

